

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

SÖNDAGEN DEN 16 MARS 1919.

En sjuttioårig kvinnlig filantrop.

OM MAN PÅ FÖRSÖK skulle höra sig för hos en del stiftelser för bistånd åt sjuka, för stödande av ungdomsrörelsen, för folkuppfostran och andra höga fosterländska mål, skulle man stöta på friherrinnan Louise Falkenbergs namn i deras styrelser eller bland donatorerna i icke så få fall. Och då nu friherrinnan Falkenberg fyller 70 år den 15 mars är tillfället välkommet för oss att erinra om hennes livsgärning.

Friherrinnan Falkenberg har av sin far, den kände filantropen och fosterlandsvännen Oscar Ekman ärvt icke bara en stor förmögenhet, utan även den starka känslan av ansvar och förpliktelser mot medmänniskorna, som en sådan för med sig. Kärleken till fosterlandet, arbetets välsignelse och glädje, förtröstan på Gud voro de ledande principerna i den uppfostran hon mottog av sin far. Modern, född Louise von Düben dog redan 1861, men hade dock hunnit utöva ett outplånligt inflytande på sin dotter, ett inflytande som var byggt på gudsfruktan som den fasta grunden i livet. Att man bör kunna försäkra, att man har stora plikter mot andra, större ju större gåvor man fått var den grundsats som denna utmärkta mor inplantade hos barnet.

Efter farfadern, den framstående läkaren Johan Jakob Ekman, som dog som överläkare på Sahlgrenska sjukhuset 1850, har friherrinnan Falkenberg utan tvivel ärvt sitt stora intresse för sjukvård och för den lidande mänskligheten.

Det skulle här bli för långt att uppräknat alla de olika institutioner, som tagit och allti-jämt taga friherrinnan Falkenbergs krafter och tid i anspråk och i de flesta fall även åtnjuta större eller mindre ekonomiskt stöd

FRIHERRINNAN LOUISE FALKENBERG.

från hennes sida. Sedan mitten av 1890-talet är friherrinnan medlem av styrelsen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn och sedan 1897 denna styrelses ordförande. Med storartad frikostighet har hon bekostat anstaltens Röntgenavdelning, vilken är av stor betydelse för en institution av detta slag. Likaså har hon skänkt medel till Röntgenavdelningen vid Oscar och Maria Ekmans sjukhem i Göteborg och vid Flens läns lasarett. Vid Flens stiftades 1901 Söder-

manlands läns sjukhem för medellösa obotligt sjuka mycket tack vare friherrinnan Falkenbergs initiativ och bistånd, och hon står allti-jämt som dess vice ordförande och skänker hemmet och dess skyddslingar sitt varma intresse.

Skulle man nämna ytterligare några föreningar, som ha till ändamål att bringa hjälp åt de svaga i samhället, ligger föreningen Mjöldroppen väl närmast till hands. Då den bildades i Stockholm 1903, hade friherrinnan Falkenberg redan tagit livlig del i en verksamhet av liknande slag, och det föll sig helt naturligt att hon blev den nybildade föreningens ordförande. Hon kvarstår allti-jämt fast på annan post i dess styrelse. För bekämpande av folksjukdomen kräftan har friherrinnan Falkenberg också varit verksam och är medlem av Svenska Cancerföreningens styrelse.

Vi ha redan nämnt att den nu sjuttioåriga donatorn och filantropen sedan ungdomen besjälats av en varm fosterlandskärlek. Denna har tagit sig mångahanda vackra och stor-slagna uttryck, bland andra må nämnas den viktiga insats friherrinnan Falkenberg gjort i den svenska frivilliga skytterörelsen. Som ett tecken på erkännsla för hennes arbete har hon förlänats skytteför-

bundets guldmedalj.

Trogen de Ekmanska släkttraditionerna har friherrinnan Falkenberg understött och intresserat sig för allehanda kulturella institutioner med skilda uppgifter.

Hennes storstilade personlighet gör henne till en förgrundsfigur bland svenska kvinnor med en fläkt av vår storhetstid kring sitt namn och sin gärning.

Signe Hebbes memoarer.

Idun

På grundvalen av konstnärinnans muntliga berättelser nedskrivna av Hildur Dixetius-Brettner.

Efterskörd.

(Forts.).

Snäckviken.

I SIN SKILDNING AV SIN BARNDOM och sitt barndomshem skriver professor Valdemar Vedel bl. a.

— I bogstavelig Forstand sad Svensk-heden os i Blodet. Svensk var jo paa en Maade vort Modersmaal og mange Gange baade i Skolen og Senere i min Forfatter-virksomhed har jeg faaet at føle Mislighederne ved at vokse op delt mellem to Sprog, de der i Kraft af nære Slægtskab er saa vanskelige at holde ud fra Hinanden. Vi gik under Navnet "de svenske Djævle" blandt Rosenvængets Børn og mange smaa Træk i Klædedragt og Levevis — lige til det røgede Rensdyrskød og Myseosten paa vor Skolemad — har vel nok baaret Præg af den mödrene Afstamning.

De fleste af vore Sommerferier tillbragte vi oppe paa vor Mormoders Landsted ved Mälaren og vi Børn lærte saaledes at kende og elske svensk Natur og Landskab meget for vort eget Lands; naar Fader en Gang imellem trak os ud til Sorgenfri og Sollerö som han ved Slægt og Erindringer var knyttet til, overstraaledede for oss Børn Mälareöerne i deres Sommerferieglans med deres "berghällar" og "björkhägar", deres "smultron" og "lingon" ganske og aldeles de sjællandske Bögeskönheder. —

Det är det vackra Snäckviken vid Linsundet invid Södertälje som här i minnet står fram för Vendela Hebbes dotterson.

Snäckviken var i nära 20 år, från början av sextio- till slutet av tjuotioalet, Vendela och Signe Hebbes sommarhem. Så tidigt som möjligt på våarna, oftast i slutet av maj, flyttade man ut. Och så levdes hela sommaren ett enkelt, naturligt lantliv.

"Mamma njöt naturen så alldeles utan sentimentalitet. Man såg henne aldrig sitta och "svärma" och "drömma". Hon var alltid sysselsatt med något arbete. "Endast den som känner sig nyttig kan förstå naturen", brukade hon säga. Hon bröt själv upp och anlade en liten och ej så liten köksträdgård på tomten. Hon planterade träd och buskar och blommor. Hon kunde vårda en tynande planta ömt som ett barn. Då vattnet en vår utgrävt stranden och blottat hängbjörkarnas rötter lade hon ned uttröttlig möda på att samla sten, som

Signe Hebbe i gräl med skatan. Karrikatyrteckning av konstnärinnan.

hon "konkade och bar" i en korg till stranden och täckte rötterna för att därmed ersätta dem det stöd de berövats. Stenarna täcktes sedan med mull och i denna planterades slingerväxter. I veckor höll hon på med detta arbete på lediga stunder. Gick hon ut i skogen bar hon alltid en korg — alltid var det något, som kunde samlas — någon nytta som kunde göras. Och därute under granar och tallar med barnbarnen omkring sig blottade hon osökt sin sällsynt intima känsla för naturen, för växt- liksom för djurvärlden. Huru fängslande att se på var hon ej där hon, ännu som gammal så vacker och flicklikt späd och fin, stod och översatte fågelspråket för de små. Alltid hämtad ur den folkliga traditionen, för vilken hennes öra var så särskilt fint, ägde hennes framställning det naivas hela ljusning och behag.

"Lilla åkerknarren gör sig viktig och säger: " Jag vet! Jag vet."

Ripen: Vad vet du?

Knarren: En märrrrrrrr!

Hjärpen: Var ligger den!

Knarren: I ett kärrrrrrrrrrr!

Tranen: I träsket, i träsket!

Berguven: Bå! Bå!

Härfågeln: Upp, upp, upp!

Talltrasten: Brita, Brita

Gädda går i vika
Krok hit'a, krok hit'a.

Ljungspolen: A hon fet?

Morkullan: Torr, torr visst!

Orrluppen: Jo, han ä' go, jo' han ä go!

Ho-ho-Yschll!

Vadaren: Tvy, tvy!

Stenskvättan: Hit! Ack, tack, tack, tack, hit!

Domherren: Jo, pytt!

Bofinken: Dela med mej vad rätt är, dela med mej vad rätt är.

Korpen: Prat-Prat!"

En tam skata och en tam ekorre, "Kurre", voro husdjur på Snäckviken, och voro till stor nöjelse såväl för yngre som äldre medlemmar av familjen. Men skatan var av synnerligen härsklysten natur och lade i dagen de betänkligaste imperialistiska tendenser, vilka i synnerhet bragte Signe Hebbe i opposition. "Hon skrek på långt håll, då hon fick se mig, vi grälade alltid — och alltid fick hon sista ordet, ofäckan." Signe Hebbe påstår, att det är hennes och skatans ständiga gräl med varandra, som inspirerat Vendela Hebbe till den lilla sagan "Grodan och skatan",* återgiven fritt efter naturen.

"Grodan och skatan grälade en gång om vilken av dem var förnämst. Grodan låg i gräset och gassade sig och skatan saft i trädet uppöver henne.

"Jag är högt över dig, lilla kräldjur!" skröt skatan.

"Det är lika mjukt och doftande bland gräsen som bland löven, vet du", kväkte grodan.

Skatan: När jag äter fjärilar och guldflygor, så mumsar du på sniglar och maskar, du!

Grodan: Nu narras du igen, men i allt fall: vem har sagt att flyg- och yrfän äro för mer än kräl- och krypfän, du?

Skatan: Men se, jag flyger, jag.

Grodan: Och jag dyker, jag.

Skatan: Jag hoppar i mina körsbärsträn.

Grodan: Jag hoppar i mina jordgubbsland.

Skatan: Jag kan skratta som en människa.

Grodan: Jag kan skälla som en hund.

Skatan: Hunden skäller på månen.

* Nya Sannasagor för ungdom av Vendela Hebbe. Jos. Seligmann & Comp. förlag.

Oskar Arnoldson.

Snäckviken.

Valdemar Vedel.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646, Allm. 9803. Riks. 1646, Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660, Allm. 402. Riks 1646, Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer: Idun B, praktuppl. med julnummer:

Helt år	Kr. 14:—	Helt år	Kr. 18:—
Halvt år	7:25	Halvt år	9:25
Kvartal	3:75	Kvartal	4:75
4:de kvartalet	4:50	Månad	1:75

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text.	Utländska annonser:
45 öre å textside.	å textside, 20 % förh.
20 % förhöjning för	för särsk. begärd plats.
särskilt begärd plats.	å textside, 20 % förh.

Grodan: Skatan, satan och kärringen skratta när det går illa. — — —

Skatan: Du har setat på melkrok, du! —

Grodan: Det narras du; ty:

Groda, mullvad och igelkott
Skall man göra gott;
Skata
Skall man rata.

Skatan: Jag har mycket näpna klor; — och nu skrattade hon riktigt mänskligt — och har varit med om att stjäla duvägg och kycklingar.

Grodan: Och silvergafflar — du!

Skatan: Jag tror att du visar tänderna. (Detta sade hon på spe, då grodan icke har några tänder, varför denna svarade):

Grodan: Man kan bitas fast man är tandlös, det är du ett levande bevis på.

Skatan: Dina släktingar äter man upp i Frankrike, vet du.

Grodan: Dina duga till intet, de äro sega som skosulor.

Skatan: Jag har varit ett vackert kvinnfolk förr i världen.

Grodan: Och jag en prinsessa.

Skatan: Jag kan göra vers, du, när jag sitter på mitt tak. Hör på.

"Skatan sitter på taket
Skvallrar för sina döttrar:
"Vart ska vi fara i vinter,
Vi frysa om våra små fötter.
Vi ska resa till Danmark
Köpa skor för en halver mark.
Tre trinda pepparkorn.
Katten blåser i silverhorn.

Grodan: Nonsens! Jag kan spå väder jag, när jag sitter i mitt kärr:

"Tässan
sitter i mossan
kväker och kväder
Om vind och om väder:
Om fåglarna smörja sin fjäder,
Om myggorna ställa till dans,
Om torndyklar stiga ur dyn,
Och lärkor och svalor mot skyn,
Om duvan man hör och spindlarna ser
Om flädermöss svärma
Och grodorna skälla
Sen solen gått ner,
Då blir det båd solsken och värma.

Men:

Om portarne gnälla
Och tranorna skrika bland skyn
Och fågeln till skogsdungen tyar
Och ankorna tya till vatten
Och påfågeln ropar om natten
Och kråkorna flaxa
På gärdet och kraxa,
Om stingflugan biter din näsa
Och hundarna krafsa och gräsa,
Om ormarna väsa
Om hönsen i sanden sig bada
Om tupparna otidigt gala
Och dagmaskar komma till syne,
Om svinet bär bynke på tryne'
Om boskapen trampar i båsen
Och hästarna vädra med nosen:
Om mullvadar skjuta
Och vargarne tjuta
Och kattorna tassarne tvätta
Man säger med rätta,
Och kan därpå svära,
Att regnet är nära.

Nu blev skatan så himlabefängt arg och avundsjuk, att hon slog ned som en bomb framför grodan, som kunde tala på vers, då hon, skatan, blott kunde skratta. Grodan rygade och drog sig baklänges för att undvika

Sång till Ensamheten.

INTE ÄR SOM DENNA SVALA,
klarögt kyska ensamhet.
Jag hör stilla röster tala
ord, dem blott en ensam vet.
Stilla spela de och stråla
som fontäners regnbågsklara
strålar ila, tills de fara,
skimrande i guld och lila,
mot bassängens marmorvila.

Jag har byggt min bro och ingen
skrider tungskodd över bron.
Ensam inom allfarringen
i den aningsfyllda ron!
Jag har tänt med tvådda händer
altarljusen till din ära,
Ensamhet, som alltmer nära
för mig till de älvars stränder
varifrån ej någon vänder.

Du madonna, som berörde
hjärtat med en gnista röd,
o, i samma stund jag hörde
röster bortom liv och död.
Lik en rytm, som mystiskt svingar,
ljöd all världen i mitt öra,
och jag blundar och kan höra
slag av stora dunkla vingar,
ljud av mörka vattenringar.

Jag vill lyssna, som man lyssnar
till en ton, som far förbi.
Närmare, ju mer det tystnar
kring mig, är mig Gud däri.
Jag har byggt min bro och ingen
springer osedd över graven.
Stjärnor stiga över haven.
Ensam, ensam, inom ringen
vill jag skåda bortom tingen.

HARRY BLOMBERG.

fiendens klor och näbb, men skatan trängde på, högg med näbben och slog med vingarna. Grodan, som icke har ögon bak, trulsade oförhappandes ned i en djup grop efter en uppdragen påle, som stått där för att stötta trädet — nu skrattade skatan så att det rungade i bergen, därefter hämtade hon en kiselsten och släppte ned den i hålet på den stackars grodans rygg och så hämtade hon en till, så ännu en till, och så höll hon på hela dagen tills gropen var fylld och den stackars grodan formligen stenad till döds, därefter satte hon sig på kumlet och skrattade sitt årsskratt, otäcka."

"Baron Gillis Bildts egendom Lina gränsade till Snäckviken, och som jag aldrig nådes bryta en kvist på Snäckvikens område bad jag baronen om tillåtelse att få "baggböla" i hans skog, vilken begäran älskvärt bifölls."

Så levdes ett friskt och enkelt lantliv på Snäckviken sommaren igenom. Många voro de vänner som hittade dit ut: fru Michaeli, Ar-

noldson, Willman, målaren greve Georg von Rosen, professor Wilhelm Bauck, Christian och Hedvig Winterhielm, professor Frithiof Kjellberg voro bland de oftast sedda kära gästerna. Att sången och musiken sutto i högsätet i det vackra sommarhemmet behöves ej sägas. Det är efter ett besök på Snäckviken Oskar Arnoldson skriver i ett brev daterat Furusund 1 aug. 1872.

Älskvärda fröken!

Först och främst hjärtligt tack för sist och det i allo hjärtliga och gästfria mottagandet jag rönte på Snäckviken, vars skönhet endast kan förliknas vid värdinnornas spirituella och angenäma umgänge. Att det materiella livet även var tillgodosett erfor jag nog samt vid den yppiga avskedsfrukosten och torde även hava bevisat att jag senterade även denna förmån; men det är icke farligt att väl förpläga sin kropp i ett hus där så mycken intelligens finns till motvikt, att hålla själen frisk. Där om någonsin kan den beaktansvärda satsen och avundsvärda befinnandet finna bekräftelse och tillämpning: "en sund själ i en sund kropp". Alltså ännu en gång tack, både till mamman och hennes värdiga dotter.

Oaktat den stora skuld, vari jag förr står till fröken, är jag nog sangvinisk att vilja öka densamma med ännu en. Vännen Strandberg har nämligen varit så god och arrangerat concert åt mig i Södertelje tisdagen den 13:de. Att hava till hands ett sådant biträde som frökens, och icke försöka erhålla detsamma vore ur konstnärlig synpunkt ovärdigt och illa handlat emot en publik vars gunstling ni är. På grund härav och med stöd av Eder beredvillighet och Eder älskvärda personlighet vågar jag anhålla att Ni täcktes vid sagda tillfälle sjunga tvenne nummer, ett solo och en duett med mig, Madrigalen ur Romeo, som är ett av Edra glansnummer. Skulle min ödmjuka anhållan villfaras, så var god och lämna Strandberg skriftlig uppgift på vad Ni ämnar föredraga, på det att han ofördröjligen må kunna trycka program.

I glad förhoppning om ett angenämt åter-sende beder jag om min vördnad till Eder fru moder och hovrättsrådet Lagerbjelke samt tecknar med vänskap och högaktning
Oskar Arnoldson.

Här dröjer Signe Hebbe vid minnet av Oskar Arnoldson.

"Han var en älskvärd människa och en god kamrat och en utmärkt sångare. Jag hörde aldrig den mannen taga en oren ton och vi sjöngo dock ofantligt mycket tillsammans." I Signe Hebbes minnesbok återfinnes följande impromptu nedskrivet vid underrättelsen om Arnoldsons plötsliga bortgång:

"Vad är att göra?" sade Zeus,

"bortgiven all världen är, men min är himlen blå.

Om där du bättre trivs, från jord fördriven,
Kom när du vill, den skall dig öppen stå."

"En ädel konstnär slöt sin bana
Han till det sista tappert stred.
Först när han tröttnat, konstens fana
I hopplös sorg han sänkte ned.

Din smärta jag förstätt och delat.
Din var en äkta sångarsjäl;
Uti ditt kall du aldrig felat
Hav tack, kamrat, tack och farväl."

(Forts.).

Konstfliten Förening för hemslöjd
och Konsthandverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

Iduns Kokbok

167
AL
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -

9:de upplagan nu utkommen.
Pris kr. 7: — inbunden. - - -

Tidning
Borgmästarinnan Anna Berggren 50 år.

EN AV GÄVLE STADS MERA BEMÄRKTA kvinnor, känd och värderad inom alla samhällsklasser och långt utöver samhällets gränser, är borgmästarinnan fru Anna Berggren, som nu den 15 mars firar sin 50-årsdag.

År 1882 flyttade hennes föräldrar till Gävle, där hennes fader, numera avlidne C. A. T. Björkman, blivit landshövding. Hennes moder, fru Julie Björkman, lever och är nu bosatt i Stockholm.

I sitt hem fostrades Anna Berggren till enkelhet, gudsfruktan, redbarhet och plikttrohet, vilka egenskaper sedan följt henne i livet och blivit den grundval, på vilken hon byggt vidare, och som präglat hela hennes livsgärning.

Hennes skolarbete avslutades med att hon år 1887 tog studentexamen men, ehuru synnerligen begåvad, ville hon ej fortsätta sina studier, då hela hennes håg och läggning gjorde henne mest lämplig för sådan verksamhet, som hör hemmet till.

Ett eget hem, där hon kunde ge sina bästa krafter och sin själs varmaste intressen och där lyckan väntade henne, erhöi hon, då hon år 1891 gifte sig med nuvarande borgmästaren i Gävle, C. W. Berggren. I detta sitt hem har hon varit såväl kraft- som glädjekällan, och där har hon fostrat fem käcka söner, vilka nu, de flesta av dem, äro färdiga att i livet omsätta den värdefulla sådd, som hon varit med om att utsä.

Från detta hem har ock — öppet som det varit för så många — utströmmat så mycket av ljus, hjälp och glädje, och värdinnan i detta hem har räckt till för alla, som där sökt en glädjestund eller behöft ett gott råd och en hjälpande hand. Själv har hon varit typen av hälsa och sundhet, och de svårigheter i livet hon mött ha ej kunnat nedslå hennes mod, ty hon har alltid tänkt, att något värre hade kunnat hända, och då har hon känt sig tacksam och glad över, att bördan ej blev tyngre.

Detta hennes friska lynne har verkat på andra, och man har omedvetet känt sig stark i hennes närhet. Hon har också haft en ovanlig förmåga att sätta sig in i andras känslor och förhållanden, och därför har man hos henne mött förståelse. De gamlas krämpor och klagan har hon förstått, och ungdomens och barnens livslust har hon ännu mera kunnat känna med uti. Betecknande är i det fallet ett yfrande av en bland hennes vänner: "Hon är jämnårig med alla, med 90-åringen såväl som barnen."

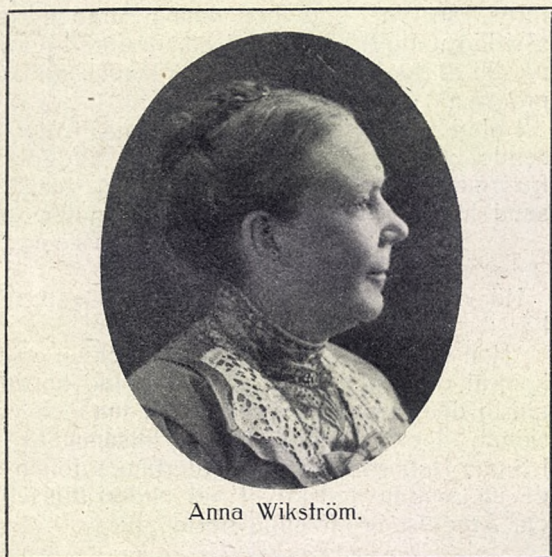
Att fru Berggrens klokhet och erfarenhet skulle behövas även utanför hemmet, det har naturligtvis samhällets medlemmar, styrelser och föreningar varit på det klara med. Men då hemmet och barnens fostran varit för henne det förnämsta, kunde hon länge ej förmås att taga någon vidare aktiv del i samhällets angelägenheter.

Betecknande nog är ett yfrande av en hennes lille son, som mamman — tvingad av nödvändigheten att för en gång vara med om ett affossammanträde — mötte ute på gatan. På sin mors fråga, varför han ej var hemma, svarades med bekymrad röst: "Pappa och mamma är ju borta." Då var hemmet för den lille inte längre något hem. Men hennes söner ha varit lyckliga nog att aldrig behöva sakna ett hem, där icke mor med sin närvaro spritt värme och sol.

Sedan hennes söner vuxit upp, har dock fru Berggren ej helt kunnat stanna inom hemmets verksamhetsområde. Hon har måst låta en del av sin kraft och sitt intresse komma det allmänna till del. Så är hon nu ordförande i Gävle fruntimmersförening och Gävle arbetsstugor för barn, v. ordf. i Gävle husmoderskola med barnavård, ledamot i styrelserna för Gävle skollovskoloni, Gästriklands hemslöjdsförening, Röda Korset samt Gävle kv. Beredskapskår. I alla dessa styrelser har hon verkat till synnerligen stort gagn och därför också varit mycket uppskattad.

Så har nu fru Berggren nått en milstolpe, vid vilken man tvingas att dels blicka tillbaka och dels även framåt, och när vi alla som kommit i beröring med henne och lärt känna vad hon är, se tillbaka, är det ett hjärtevarmt tack, som fränget sig fram, och när vi blicka framåt, är det med en förhoppning, att på andra sidan milstolpen av henne skall skänkas mycket av värde till både enskilda och till hela vårt samhälle.

A. SM.

Anna Wikström.

ANNA WIKSTROM, SOM AVLÉD DEN 25 februari i en ålder av nära 65 år, hörde till de få, som på ett särskilt kraftigt sätt inskrivit sitt namn i den historia, som handlar om vårt lands blinda. Själv blind vid 12 års ålder och i besittning av ekonomiska möjligheter, som fillät henne att till verklighet omsätta sina av lytet väckta filantropiska önskemål, ägnade hon snart nog hela sin personlighet och sina tillgångar åt de blindas sak. Så skaffade hon sig i första hand ett mindre punktskriftstryckeri, från vilket hon år 1878 började utgiva "Ny tidskrift för blinda", ett månadsblad, som avsåg att ersätta den av Manilla institut förut utgivna men det året nedlagda "Tidskrift för blinda". Å samma sitt tryckeri tryckte hon med egen hand även ett flertal punktskriftsböcker, vilka hon gratis utdelade bland de blinda. Och då punktskriftsböcker voro vid tiden för startande av hennes tryckeri mycket sällsynta

In memoriam.

inom vårt land, kan det sägas, att hon inom detta område verkade banbrytande.

Då behovet av en undervisningsanstalt även för sådana kvinnliga blinda som drabbats av lytet efter skolåldern började göra sig allt mera gällande, grundade hon år 1884 på egen bekostnad en dylik skola i Uppsala — den första och hittills enda blindskolan av denna art inom Sverige — där undervisning meddelades i såväl de vanliga "blindyrkena" som i läsning och skrivning av blindskrift. Skolan, som fortfarande är i full verksamhet, är internat och lämnar kostnadsfritt såväl undervisning som uppehälle för eleverna under kurs tiden. Under de 35 år skolan nu arbetat, har därifrån utgått hundratals blinda kvinnor, för vilka efter slutad kurs tillvaron telt sig betydligt mera ljus och förhoppningsfull än vid kursens början. Den bortgångnas strävan att bistå de blinda kvinnorna här också just i denna hennes skolverksamhet otvivelaktigt funnit den mest gagnande och fruktbarande formen. Ty många, många äro de f. d. elever — nu spridda kring hela landet — som stå i tacksamhetsskuld till henne för den lyftning upp ur modlöshet och nød, som undervisningen vid hennes skola förhjälpit dem till.

Förutom denna mera praktiska och för utomstående synliga välgörenhet har hon även i tysthet utövat en mycket vidsträckt understödsverksamhet i form av både årliga och tillfälliga konfanta understöd till behövande blinda kvinnor. Därjämte har hon verkat som ledamot i styrelserna för Föreningen för blindas väl och föreningen De blindas vänner. Som hedersledamot tillhörde hon även De blindas förening.

Ett officiellt vedermäle för hennes varmhjärtade livsgärning skänktes henne, då hon 1915 vid en

Rosa Arbman.

minnesfest inom hennes egen skola tilldelades medaljen Illis quorum.

Nu är hon ej mera, och många, många av våra kvinnliga blinda spörja helt säkert vid underrättelsen härom med djupt vemod: Vem skall manne kunna upptaga hennes mantel? Vem skall manne kunna ersätta henne?

HJALMAR HOGLUND.

*

Bland Skansens landsmålare minnas nog många stockholmare den präktiga "Mor Dårdi", som på ett utmärkt sätt återgav jämtländska historier. Bakom denna pseudonym dolde sig fröken Rosa Arbman av den kända norrlandssläkten. Fröken Arbman, som var född i Rätan i Jämtland 1861, har i dagarna avlidit i Sundsvall. Hon har även med framgång försökt sig som författarinna.

Det skymmer — skymmer det?

DEN UTOMORDENTLIGT INTRESSANTA artikel, i vilken författarinnan Annie Åkerhielm (Idun nr 4) kastar en blick på världshändelserna i detta nu, väcker tankar och därjämte den undrande frågan:

Skymmer det? Är det Fimbulvinterns natt som sveper oss i sin kyla, är detta verkligen kulturens undergång?

Mig synes svaret icke kunna vara annat än nej och åter nej! Visserligen skymmer det. Men redan skönjes den nya morgonens rodnad. Och det är icke kulturen som går under, blott en i sin överdrift sjuklig kulturform: industrien!

Kulturen är lika varaktig som livet. Den grodde då livet blev bofast på jordklotet, den skall icke dö förrän solen slocknar och jordklotets liv dör.

Vad vi nu bevitna är ingenting annat än en utveckling, våldsam, fruktansvärd, men denna utveckling låter kulturen åter blomstra upp med ny kraft och till ny skönhet.

Bolsjevismen, vilken med rätta betecknas som kulturfjenden och jämföres med de barbarer, som fordom störtade den antika odlingen, bolsjevismen har trots allt två goda sidor:

För det första den, att i sitt slag vara omöjlig att överträffa varken i teoretisk spekulering eller praktisk handling. Den är en starkt stigande kurvas högsta topp, kanske hellre den djupaste bottnen i en vågdal. Bortom bolsjevismen behöva vi ingenting frukta, ingen högre grad av vansinne, intet djupare förfall. Ty enligt naturens lagar vet man att kurvan efter kulmen åter börjar sänka sig, att vågdalen åter strävar till att stiga mot solen, mot ljuset.

För det andra har bolsjevismen den goda egenskapen att döda alla bolsjeviker ofelbart och utan misskund som om de alla hade tagit ett gift, mot vilket ingen bot finnes.

Detta är klart om vi ett ögonblick betrakta bolsjevismens uppkomst.

Världen krävde av industrien ständigt större underverk. Industrien levererade dem på ett sätt som väckte världens tillfredsställelse och beundran. Men med vilka medel? Jo, genom att av livet kräva ständigt flere arbetare, allt större arbete. Arbetarne, vilka småningom kommo underfund med sin outhärdlighet, gjorde sig och sitt arbete ständigt dyrare. Vilket industrien dock utan knof betalade, emedan beställaren-världen i

ETT BRÖLLOP

DEN 12 DECEMBER AGDE VIGSEL rum i engelska legationskyrkan i Peking mellan fröken Maja Wetterlund, svenska till börd, och journalisten Mr William K. Giles, engelsman.

Enligt bruket i den engelska kyrkan äger vigsel alltid rum på förmiddagen, och före klockan elva var den med palmer och blommor dekorerade kyrkan fylld med en högtidsklädd bröllopskara.

Nu inträdde bruden vid Mr Medhursts arm (det var i dennes familj fröken Wetterlund tillbragte sin sista tid i Peking före giftermålet), åtföljd av fröken Rosenius, svenska, såsom täma. Brudgummen med »best man» (marskalk) stod väntande vid altaret.

Bruden var klädd i en förtjusande vit dräkt av »Crêpe de Chine brocade» och slöjan var fäst vid pannan med ett diadem av myrten, på axlar och släp voro likaledes fästade myrtenkvistar. Efter vigseln, som förrättades av den engelska legationspastorn Rev. E. Bentley, höll denne ett mycket anslående tal till brudparet och de församlade, varefter brudparet med

sin omätlighet ingenting sparade. Slutligen nåddes dock en punkt, där någon stegring icke vidare var möjlig varken i prestanda eller i arbetslöner. Punkten fixerades första gången genom Rysslands nederlag i kriget. Och då blevo industriarbetarne bolsjeviker. Det lönade sig icke att strejka eller att i parlamentet driva fram sina fordringar. Industrien och samhället bakom industrien förmådde helt enkelt och simpelt icke öka lönerna, utan måste tvärtom stanna all verksamhet när det militära nederlaget lamslog hela landet. För industriarbetaren, som plötsligt stod hungrande utanför den slängda fabriksporten, fanns ingen annan lösning än anarkismen i Lenins formulering. Han bröt sig in i fabriken och slog sönder maskinerna, vilka han hatade, han förstörde hela industrien för att med skrotet köpa bröd. Bröd var lösen. Bröd är lösen i denna stund. Och nu plundrar industriarbetaren hela samhället för att köpa bröd.

Men sedan? När allt är förstört och plundrat och brödet är slut? Huru går det sedan i Ryssland, i Tyskland? Genom en resolut motaktion räddade Finland i fjol sitt samhälle. Och det är icke uteslutet att det nervstarka England, att det patriotiska Frankrike, att det praktiska

Amerika skall förstå att värja sig mot bolsjevismens yttersta konsekvenser. Men därmed är icke industrien räddad. De finska industriarbetarne bräckte sin panna i sitt röda uppror. Omdömesgilla personer säga, att de efter katastrofen äro oförmögna till arbete. Industrien kommer att sakna arbetskraft och går bakåt, och därmed är det definitivt slut även med industriens arbetare. I ententeländerna är det också tydligt, att arbetarne genom sina fordringar äro på god väg att dräpa industrien och därmed sig själva. I stort sett har industrien allestädes nått samma fatala punkt som i Ryssland och Tyskland.

Men sedan? När fabriken äro rykande ruiner och bolsjevikernas lik förpesta luften? Sedan? När borgarne äro utarmade och suveränerna flytt från sina slott?

Då finnes endast jorden kvar. Vad allt bolsjevismen trampat och härjat och dragit med sig i undergången, att förinta jorden ha de dock icke mäktat med. Och jorden är lika villig som förut att i sitt sköte gömma utsädet guld, lika givmild som förut med rika skördar. Moder jorden!

Och över all död och förintelse höjer bonden sin hjässa. Icke heller honom har bolsjevismen mäktat med. Grå och lutad över sin plog och skära har han gått när pöbeln skrånade. Nu när det blir tyst omkring honom ser han upp. Nu är det han som skall lyfta mänskligheten ur eländet.

Bonden skall göra den gärningen, som germanerna gjorde då romarnes rike störtats. Jordbruket skall vara den kulturfaktor, som kristendomen var då, när det gällde att på antikens ruiner bygga en ny värld.

Den oförstörbara kraft, som slumrar i åkrar och ängar skall bära kulturens skönaste blomster.

Och jag tror icke, att man i den tiden, som nu kommer skall behöva frukta någon allt nivellerande demokrati. Demokrati hör hemma i förstädernas baracker, där man pjoskar med jämlikhet, folkbildning och andliga inressen. Bonden är aristokrat. Och han kommer att förbli det. Ty att bruka den härliga jorden är arbete som adlar mannen lika mycket som maskinen håller alla sina slavar jämnhöga, jämgoda, jämnstarka.

Det skymmer, — ja, natten som vi måste vandra igenom är lång och full av fasor. Men en gång skola vi åter kunna hälsa solen: God morgon!

HENRIK HILDÉN.

I PEKING.

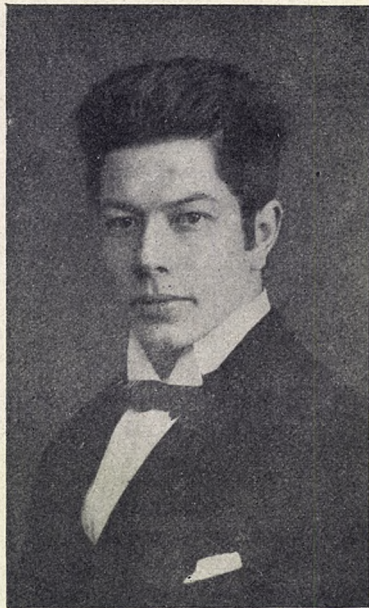
Uppvaktande begåvo sig till sakristian för att underteckna vigselkontraktet. Under tiden uppfördes på orgeln musik, som avslutades med Mendelssohns bröllopsmarsch när brudparet med uppvaktande lämnade kyrkan. Utanför stodo bilar och »rickshaws», (det vanligaste fortskaffningsmedlet i Kina) som förde oss till Hotel des Wagon Lits, det närmsta hotellet i Peking, där stor mottagning ägde rum. En stor mängd av de 400 inbjudna voro närvarande, bland vilka märktes, danske ministern Greve Ahlefeldt, som för tillfället representerar Sverige i Kina, med Grevinna, flera medlemmar av Corps Diplomatique, representanter för den kinesiska regeringen, en mängd engelsmän och amerikanare med damer samt först och sist den skandinaviska kolonien i Peking.

Efter mottagningens slut avreste de nygifva till Tientsin, varifrån de efter någon tid återvände till Peking, för att bosätta sig i ett förtjusande hem, inrättat i ett hus complex, som fordom tillhört Juan Shi Kais familj.

En utdöende folkstam.

Sedan mycket länge tillbaka har man varit van att allt som oftast träffa svenskar i de upptäcktsresandes led. De flesta av dem ha utträttat duktiga saker och många av dem ha fört det svenska namnet med heder ut i världen. I dessa dagar står vi åter inför hoppet att få se något nytt utträttas. Två unga vetenskapsmän från Stockholms Högskola, fil. kandidaterna René Malaise och Sten

Fil. kand. Sten Bergman.

Fil. kand. René Malaise.

Ett apropå med anledning av den förestående Kamtschatkaexpeditionen.

Bergman ha efter att i två år sysslat med planen nu framlagt sina projekt för en stor svensk expedition till Kamtschatka, landet som liksom bildar en brygga mellan Asien och Amerika. På grund av sitt avskilda läge erbjuder detta land mycket av intresse. Här nedan skildras nu i några drag vad som redan är känt om landets ursprungliga invånare Kamtschadalerna.

PÅ SAMMA BREDDGRAD SOM ENGLAND och såsom en pendang till Skandinaviska halvön ligger i Ostasien det stora landet Kamtschatka. Liksom England är det omflutet av hav, och det kunde alltså väntas ha ett liknande klimat. Detta är dock inte fallet. Visserligen går även i dessa trakter en varm ström söderifrån upp mot landet, den s. k. japanska strömmen, men från det närliggande Berings hav kommer också en kall ström och möter den varma. Detta återverkar helt naturligt på klimatet, som till följd härav i norra delen blir arktiskt, i södra delen tempererat.

Vad själva halvön beträffar är den liksom dess befolkning föga känd. Visserligen ha några expeditioner företagits dit, därav ett par under 1800-talet, men de uppgifter, som de lämnat om landet, äro inte bara i hög grad ofullständiga utan även i många fall föråldrade. Det man vet är

Kamtschadal i sommar-dräkt.

egenligen bara spridda detaljer, och då det i dessa dagar förberedes en svensk expedition till dessa trakter, har man därför all anledning att hälsa den med glädje. Av det folk, som från början levat häruppe, är det i våra dagar kvar blott en ringa del. I slutet av 1700-talet utbröt nämligen en smittkoppsepidemi, som bortryckte över tre fjärdedelar av urbefolkningen. Lan-

det är därför nu mycket glest befolkat, här finnas endast tre invånare på hundra kvadratkilometer.

Landets ursprungliga befolkning utgöres av kamtschadalerna, som bebo södra hälften av halvön. De övriga raserna, korjaker och tunguser, ha inflyttat i senare tid, därav tunguserna så sent som i mitten av 1800-talet. De finnas emellertid även på det sibiriska fastlandet och intressera i detta fall betydligt mindre än kamtschadalerna.

För kamtschadalerna liksom för övriga naturfolk äro huvudnäringarna jakt och fiske. Fisket spelar kanske den största rollen. Kamtschatkas talrika floder vimla nämligen av fisk, framför allt lax, som fångas i otroliga kvantiteter. Fångsten tillgår på ett fämligen lättvindligt sätt. Flodarmarna avstängas medelst spjalstaket, vari lämnas ett antal öppningar, som leda in i avlånga korgar av tre meters längd och en

Från utställningen av rysk konst i Sv. Allmänna Konstförening. Ilja Repin: Pariserkaféet.

Ett slags sommarstuga. Övre våningen tjänar till bostad, den undre till torkhus.

Fiskeplats vid en älv på Kamtschatka.

meters höjd. På en fimme bli dessa rent automatiskt proppfulla av lax. Då gå infödingarna ut i sina kanoter, förfärdigade av urhålkade trädstammar, hämta in korgarna och ersätta dem med nya. Därpå beredes fisken. Den uppläkes och hänges till torkning antingen i träd eller särskilda härför byggda torkhus.

På vilda djur är Kamtschatka synnerligen rikt. Jakten står därför som god tvåa, när det gäller medel att förvärva det dagliga brödet. Det finaste jaktbytet är sobeln, som här på Kamtschatka anses lämna bättre pälsverk än på någon annat ställe på jorden. För skinnets skull jagar man härjämte även räv, varg, björn, järv och hermelin.

Landet är mycket rikt på vulkaner, bland dem den allra högsta i världen. På deras sluttningar leva i stora hjordar de ytterligt skygga argilifären. Med sina stora vridna horn, påminna dessa om alpernas

stenbock. Denna överträffa de dock såväl i fråga om storleken, som till och med övergår renens, som också i fråga om köttets kvalitet, och det vill inte säga lite. Av dessa djurskinn förfärdiga infödingarna sina kläder.

Från alla håll av landets inre strömma dessa mot havet, men de äro flerstädes fömligen strida. Det är därför ganska arbetsamt att komma uppför dem, man måste föra fram kanoterna en och en genom paddling eller stakning. Vid färden nedför däremot kopplas kanoterna två eller tre tillsammans till en flotte, på vilken färden sedan med vida mindre risk och besvär kan företagas.

På vintern kunna varken floderna eller björnstigarna begagnas, marken är då täckt av ett flera meter tjockt snölager. Fortskaffningsmedlen äro då hundslädar och snöskor. Med de förra kan man uppnå en hastighet av upp till 25 mil om dagen, detta med full packning. Vintertiden reduceras härigenom avstånden betydligt, och då företas också päls-handlarna sina långa och ofta farliga resor genom landet. Då hållas också i det inre av landet de stora skinnmarknaderna. (Forts. sid. 174).

Illexpressen på Kamtschatka.

Floderna och sjöarna äro särdeles rika på sjöfågel av alla slag, såsom änder, gäss och svanor. Dessa spela också stor roll i infödingarnas hushållning. Som ett bevis på deras rika förekomst berättas, att inte bara männen utan även kvinnor och barn deltaga i jakten på dessa djur. På sensommaren, då fåglarna rugga och hanarna därvid förlora flygförmågan, går byarnas befolkning man ur huse ut på de sankt ängarna för att, bokstavligt talat, plocka fågel. Overlastade med stora knippen av änder återvända de sedan hem.

Både vinter och sommar gå dessa människor klädda i skinn — liksom bruket ofta är i Sibirien. Skillnaden mellan deras sommar- och vinterdräkt är bara den, att man på sommaren går med enkel skinnbeklädnad, på vintern med dubbel. Sålunda utrustad trotsar man den starkaste köld.

Kamtschatka är ett land utan egentliga vägar. De enda, som finnas, äro de, som upptrampas av landets talrika björnar och som även befolkningen begagnar. Dessa gå dock inte alltid i för människorna önskad riktning, och att tränga sig fram genom den tätt hoptovade vegetationen går mångenstädes inte för sig utan yxa och då blott steg för steg. Därför spela vattenvägarna en mycket stor roll som samfärdsmedel.

Kamtschadalska med sina barn.

Vy över Kamtschatkafloden och världens högsta vulkan, Kljutcheffskaja. I förgrunden synes en flotte av den här begagnade typen.

Gestalter ur Stockholms musikliv i nutid. Andra serien. Skildrade för Idun av W. Seymer.

I DEN UNGSVENSKA GRUPPEN GÖR SIG tidens och rasernas olika strömningar starkt märkbara; här kan tydligt skiljas på tre grupper — den nordiska, den tysk-germanska och den galliska. Därjämte kan man i samtliga grupper här och var skönja inflytandet från de ryska "novatorerna", d. v. s. Rimsky-Korsakof; Borodin m. fl.

Av de unga är Ture Rangström den enda, som kan uppvisa en fullt fristående fysiologi; han torde icke kunna hänföras till någon bestämd grupp. Han är visserligen svensk i sin musik, men det är icke den blonda, veka nationaltonen

vi äro vana vid, icke de soliga ängs- och skogs-idyllerna, som lysa oss till mötes, det är den svenska graniten, urberget, de vilda skärens och det oändliga havets mystik han gjort sig till folk för. Till en viss grad är hans musik befreundad med Lennart Lundbergs. Dramatisk, patetisk, våldsamt dystert och kärvt är han i sina känslöbikter, dock anslår han i senare alster vekare strängar, — den vilda, stormande bergförsen har fått ett lugnare bredare flöde på sin väg mot havet. Att söka personifiera och analysera hans konst skulle fylla spalter; jag får här fatta mig mera summariskt. I harmoniskt hänseende ligger

hans egenart i emanciperandet av mollkoloriten, utöver vars rämärken han, som redan nämnts, först i senare verk begiivit sig. Övergångarne mellan icke befreundade tonarter sker utan modulation, sålunda äro växlingar mellan exempelvis ciss-moll och d-dur, ciss-moll och c-moll typiska för honom. Den melodiska linjen utmärker sig (särskilt i vokala verk) för språngvisa rörelser på kvint, septima, nona ja t. o. m. decima, och hans deklamatoriska, behandling av sångstämmen är mästertlig.

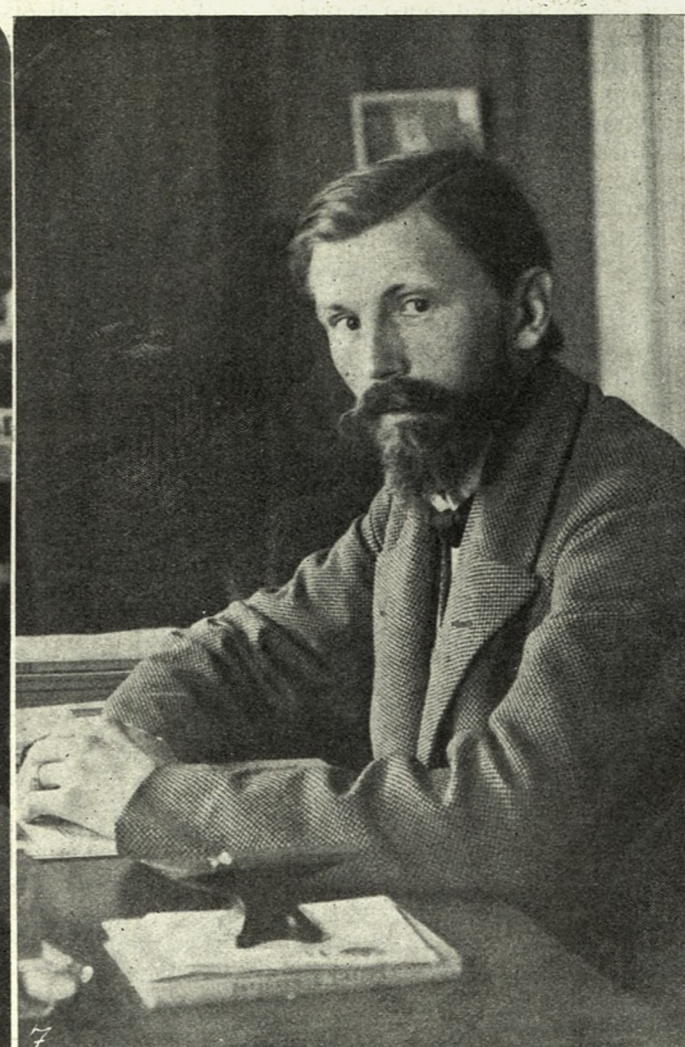

1. Adolf Wiklund. 2. Ture Rangström. 3. Oskar Lindberg. 4. Gustaf Nordqvist. 5. Sigurd v. Koch. 6. Harald Fryklöf. 7. Josef Eriksson. 8. Algot Haquinus. — E. Holmén foto.

Av hans orkesterverk ställer jag Ciss-moll Symfonin (den s. k. Strindbergssymfonin) högst, den utgör ett märke för sig i svensk symfonilitteratur. Här brinna pulsar, här slår ett hjärta, här få vi del av ett mänskligt med dess besvikelser, sorger och strider, som i sista satsens sångtema utlöses i ett trotsigt, sammanbitet segerjubel. Som de svenska skärens poet framstår han i orkesterdikterna "Havet sjunger", "En höstsång" eller den innerligt genomlevda "Ett midsommarstycke", som nordisk exotiker i den lilla sviten "Intermezzo dramatico", och som idylliker i stråkdiverfimentot "Diverfimento elegiaco". Av sångerna nämner jag vokalcykeln "Havets sommar", med dess suggestiva naturslämningar, och de ljusa, soliga Runebergssångerna. Därmed tror jag mig ha givit huvud dragen av denna tonsättarfysiologi, vill dock icke underlåta att här nedan nämna det hans opera "Kronbruden" i slutet av mars molser sin premiär på operan i Stuttgart.

Jag kommer nu in på den "nordiska" strömningen.

Adolf Wiklund är en prononcerat nordisk typ; i hans musik (i synnerhet de tidigare verken) spårar man inflytande från Brahms och Sinding, dock är det nationella draget såväl betonat. En fast form, en varm känsla och en poetisk uppfattning ha hos honom ingått i förening, därill kommer en instrumentationsförmåga av icke vanligt slag. Med sina tvenne pianokonserter (e-moll och h-moll) har han riklat svensk, i denna genre fattiga tonkonst med värdefulla bidrag, och hans ungdomsfriska, av hälsa och livsglädje strålande Konsertouvertyr hör också till de starkare inspirationerna. Största intresset fäste han likvisst vid sig genom den nyligen uppförda, sommaren 1918 komponerade tonmålningen "Sommar".

Här är formen friare och harmoniken ytterst modern, dock utan att ett ögonblick förlora sig i kakofoniska spekulationer. En drömtung sommarnatt sveper sitt flor över nejden och över tankarne, drömmarne komma och gå, bittra minnen sjunga sin vemodssång, — då! — i ett nu är förtrollningen bruten, solen svingar sig upp över horisonten och i ett praktfullt e-dur slut med trumpetstämman ända uppe på hällsars komponisten Helios guldvagn. — Stycket är både känt och upplevat, därtill ytterst verkningsfullt instrumenterat. — Några samlingar intressanta pianostycken och flere romanser fullborda hans alstring som tonsättare.

Tyvänn har Adolf Wiklund endast tillfälligtvis fått ägna sig åt komponerandet, då han i egenskap av andra hovkapellmästare har sin mesta tid engagerad för dirigentskapet, — f. ö. en plats, som han sköter med all heder. Som pianist har han därjämte gjort sig ett bekant namn.

Oskar Lindberg är en son av Dalarne, icke blott till födseln utan även som tonsättare. Det ligger något ärligt, sunt och nordansvenskt över hans musik; den må nu vara aldrig så draperad i exotiska klanger — svenskheten lyser dock alltid igenom. Lindberg är kolorist och försöker i likhet med Carl Larsson och Bruno Liljefors i måleriet överflytta exotiken i svensk miljö, och han har lyckats bra. Ett individuellt drag hos honom är förhållningsharmoniken, som särskilt i den fina tonmålningen "Florez och Blanzeflor" framträder starkast. Det är en innerligt besjälad tolkning han givit Levertins dikt, ett bitterljuvt vårdromeri där gamla minnen stå upp, sväva förbi och försvinna i aftonens rosenskimmer, där evigt unga frågor ängsligt bida svar men aldrig bli bönhörda. En motsats till denna drömska själsbikt utgör samme komponists robusta och livsbejakande "Festpolonäs", där den äkta dalkarlanaturen tager ut sin rätt. Som naturmålare framstod Lindberg med orkesterdikten "Vildmark" — ett stämningmättat, koloristiskt stycke — och svensk natur skildrar han också i sin F-dur Symfoni, i all synnerhet i det mörka, skogsdoftande Andantet. På de smärre formernas område har Lindberg skapat obetydligt.

Algot Haquinus hör till dem, som i sin musik utgått från den rent nationella tonen, på folkvisans och folkdansens grund har han byggt sin konst; till en viss mån kan han sägas vara besläktad med Söderman, ehuru mer moderniserad. I dessa tider, då modernismens svallvågor tränga in överallt, har han en mission att fylla, — att hålla den nationella traditionen uppe. Medan han i sitt första orkesterverk, "Dikt", visade prov på instrumentationsförmåga och gav oss en romantisk episod av poetisk intensitet, men däremot föreföll tämligen operpersonlig, för-

(Forts. fr. sid. 171).

Detta är nu något av vad som redan är känt om landet; mycket är i sitt slag märkligt nog. Kanske skall det under de undersökningar, som den nu tillämnade svenska expeditionen ämnar företa på ort och ställe, visa sig att något av det nu meddelade inte är fullt med sanningen överensstämmande, men det är dock säkert, att när expeditionen en gång kommer hem igen efter välför rättat ärende, så har inte bara den svenska forskningen gjort nya landvinningar utan vi ha också fått vår kännedom om detta intressanta land och dess i utdöende stadda befolkning betydligt utvidgade.

ERHARD BÄCKSTRÖM.

made han i sina "Svenska danser" för orkester en fullt personlig bild av det svenska gemytet i dess blandning av sorgsenhet och uppsluppenhet. Till hans mest individuella och helgjutna orkestrala skapelser hör (så vitt anmeldaren kunnat döma av partiturstudiet) den "Historisk Suite", som man väl snart får nöjet höra i Stockholm (redan uppförd i Göteborg), där han söker fånga den medeltida tidsfärgen och ge några historiska bilder från Vasarnes regerings-tid. Av hans sånger torde det vara tillfylllest nämna den stämningfulla "Skaer-gaardsö", som hör till svensk romanskonsts lödigaste ting, och flere gånger i Forsells tolkning gjort stor lycka.

På de smärre formernas område möter oss först Josef Eriksson, en personlighet för sig i svensk tonkonst; inbunden, drömmande, filosoferande. Från en lyrisk drömmare i de finstämda sångerna op. 6 (bl. a. den ofta och med rätt sjungna, dramatiskt laddade "Långt borta i världen"), över de lyriskt impressionistiska sångerna op. 9 och de exotiska pasticherna op. 12 har han i sångerna op. 14 utvecklat sig till en expressionist, den där betänkligt närmar sig Busonis och Schönbergs lärar. Men vad Josef Eriksson än skapat i fråga om extrem harmonik, så är han ingen fäsör, ingen gestmakare — allt detta spekulativa, bittra dissonerande hör samman med hans natur och är ett nödvändigt led i hans utveckling. I sina senaste sånger har han för övrigt lämnat expressionismen bakom sig och återgått till en ljusare lyrik, så exempelvis i den spröda och fina "Visa i försommartid" eller den av värlig längtan spända "När syrenerna blomma", för att icke tala om den allbekanta "Celadons klagovisa" — ett stycke kostlig galghumor. Men tyngdpunkten av hans skapande ligger i sångerna op. 9 och 12. Se bara på en sådan sång som "Nu faller natt över havet", där man nästan liksom känner doften av sältad fång, eller den underbara "Nocturne" — för min del kan jag aldrig tänka mig en mera subjektiv juninattstämmning. Slå blott an några ackord ur "I månaden Tjaitra" med dess aparta harmonik, och det skall snart stå enom klart, att man har framfört sig en tonsättartyp för sig. Goda prov på komponistens egenart lämna också hans klaverstycken op. 8, medan däremot hans "Sechs kleine Klavierstücke" gå i stil med Schönbergs musik. — Det är en sak man måste beklaga hos Josef Eriksson, — att han aldrig skrivit något för orkester eller kammarensemble.

Sigurd von Koch står mitt på gränsen mellan nordisk och gallisk strömning. En ytterst intressant harmoniker, en smula tanklös och frånvarande kanske, men alltid fångslande genom originella uppslag och koloristiska finesser. Hans styrka ligger icke i helhetsgestaltningen utan i detaljerna, han lyckas därför också bäst i smärre verk. Vad harmoniken beträffar, så är hans förkärlek för kvintsextackordet i alla dess omvändningar påtaglig, för övrigt bär hans musik alltid en viss exotisk prägel. I sin Violinsonat hörde han ännu Norden till (vissa anknytningar med Sinding), men Pianokvintetten visade i detaljerna hän mot den franska impressionismen, som slutligen i hans "Havsstämmningar" för piano (även orkestredade) tog honom helt fången. Till Sigurd von Kochs bästa kompositioner räknas hans kinesiska sånger med text av Bethge. Hur väl har han icke lyckats träffa lokalkoloriten i "Der Unwürdige" med dess naiva tematik och harmonik (mest byggd på den kinesiska femtonsskalan), hur bra förstår han icke att i "Die geheimnissvolle Flöte" vagga oss in i fjärran Osterns drömska mystik, för

att slutligen i "Herbstgefühl" gripa oss med en grandios, dystert hösthymn. I de nyligen utkomna "Miniaturer" för piano finner man också små kostliga utslag av von Kochs musa. Den läckra arkaismen i "Musette" och "Rigaudon", den äkta, nordiskt lyriska fläkten i "Snödropparne" (för övrigt en bland de finare svenska pianominiaturer, som sett dagens ljus) eller elegiska folktonen i "Visa i moll" — allt detta är belysande för komponistens stil. — På de större formernas område var han icke fullt så lycklig; en fondikt för orkester, "I Pans marker", gjorde trots vissa goda uppslag ett ganska matt intryck. Däremot torde man med intresse kunna möta ett nytt större verk, en "Ballad", i tre satser för piano och orkester.

Harald Fryklöf är förhända mest bekant som organist i Storkyrkan och lärare i komposition och kontrapunkt, han har också därför liten tid övrig för komponerandet. Men "vad stort sker det sker tyst"; — då och då ser något verk av hans hand ljuset, och att det är av fullödigt konstnärligt värde, därom kan man vara förvissad. Hans "Fuga" för piano ger bevis på hans utomordentliga tekniska kunnighet, utan att han därför försummar att ställvis låta den lyriska ådran blomma — Fugan kan kallas en amalgamerad av Regersk kromatik och nordisk lyrik. — Även Fryklöf har publicerat några pianominiaturer, "8 mindre pianostycken" — en del för pedagogiskt bruk, men flere, som jag fruktar man måste vara musikaliskt mogen för att rätt kunna fatta och njuta av. Exempelvis den i sin knappa form storslagna och dystra "Strömkarlen" — i fri takt och byggd huvudsakligen på överstigande kvart — eller den genompoetiska "Murgröna" med dess ständigt slingrande figurverk, den om ett minne berättande "Ung mor", och flere andra. Det ligger en känslans intensitet över dessa småting, de äro kända och upplevda. — En Violinsonat av hans hand väntar denna vår sitt uppförande, — alltså ett musikevenemang.

Och nu till sist Gustaf Nordqvist — den nordiska rikningens renaste lyriker. Han står i sin musik som en äkta Sjögrensättling, — blond, svärmisk, stundtals vek, stundtals uppbrusande. Men om hans musik än äger frändskap med Sjögrens musik har den ändå en egen stil — Nordqvist har på sin palett starkare färger än Sjögren och visar understundom drag, som påminna om Rangström. Nordqvist är mest känd som liederkomponist, och som sådan har han specialiserat sig på kärlekslyriken, som knappast kunnat få en bättre folk, — han är hjärtats borne sångare. Kan man tänka sig en mera innerlig kärleksbikt än den fina sättningen till Osterlings "Bön", — är det icke, som strömmade emot oss inkarnationen av all längtan, ömhet och stilla lycka — ingen brutal krigarerotik, utan ett ädelt hjärtas känslor, — som fläkten av en sunnavind, som smeket av en sval, kysk hand. Innerlighet och solljus genomandas också "Melodi", medan däremot "Gammal sorg" ger ett prov på den Nordqvistska bittra stämningen, kanske är denna sistnämnda sång den bästa komponisten skrivit. I "Den gyllne stunden" har han adekvat fångat bilden av ett solnedgångslandskap och visar att han är lika hemma i Pans som i Eros marker. Detta om sångerna. — Av de pianostycken han komponerat skulle jag vilja framhålla "Legend" med dess klara gestaltning och goda inspiration. På de större formerna står endast en Violinsonat d-moll för hans räkning — ett ungdomsfriskt verk, ett mellanting av Sjögren och Sinding.

Svenska folktyper i bild.

Kandidat N. Moosberg, utställningens kommissarie.

"TILL ARISKT BLOD, DET RENASTE OCH ÄLSTA, till svensk jag vigdes av en vänlig norna."

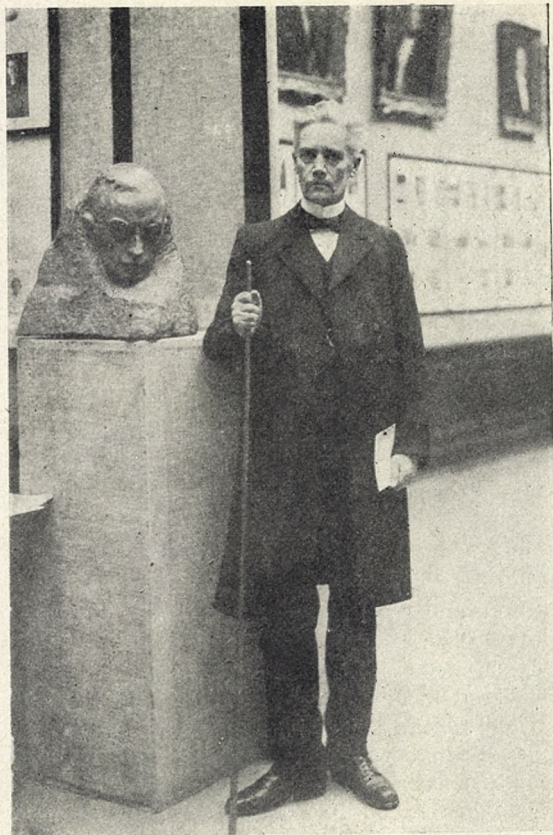
Dessa Viktor Rydbergs ord ha just nu i åskådningsundervisning blivit framställda för svenska folket genom den utställning av svenska folktyper, som tack vare docenten H. Lundborgs energiska arbete blivit hopbragt i Konstakademien. Till själva utställningsmaterialets samlande har docenten Lundborg haft flera medarbetare, men att intresset för den svenska folktypen och för rashygien, som därmed nära sammanhänger har kunnat bli så livligt hos oss, att det bär upp en sådan sak, det är främst docenten Lundborgs förtjänst.

"Känn dig själv, din släkt och ditt folk", detta tänkespråk möter den besökande vid inträdet, och orden ha här en bärighet över

den vanliga, ty runt omkring oss se vi de svenska folktyperna klassificerade, vetenskapligt ordnade med antropologiska kartor över långskallighet och kortskallighet, i grupper ur skilda samhällsklasser och yrken och andra med kända män och kvinnor, typer från Runö och Finland med mera.

Den svenska folktypen har ursprungligen varit långskallig, vi ha som Viktor Rydberg säger, det renaste och äldsta ariska blod ännu bevarat hos vårt folk, men numera har en blandningsras mer och mer tagit överhand, där kortskallarnas inflytande gör sig gällande. Det främmande inflytandet kommer huvudsakligen från inflyttade valloner och finnar, och på utställningen kan man följa de olika inslagen i den ursprungliga långskalliga typen. Oblandad finns den ännu kvar i vissa delar av landet, särskilt i Dalarna. Vi svenskar höra nämligen till aristokraterna bland folken, och vi böra vara stolta över vår rasrenhet och vårda den som en dyrbar egendom, anser docenten Lundborg. Byster gjutna efter naturen av doktor S. Backman i Säter ge ytterligare ett gott studiematerial utöver vad fotografierna på väggarna bjuda.

Då man studerat rasgrupperna som äro framställda dels var för sig, dels i blandning med svenska element, kan man i ett

Docenten H. Lundborg demonstrerar utställningen.

inre rum ägna sig åt släkttforskning. Flera framstående svenska släkter såsom Hierta-Relzius, Key, Petré, Holmgren m. fl. äro här företrädda med släkttavlor och bilder av släktmedlemmarna.

En intressant del utgör de konstnärliga bilderna med teckningar av folktyper av Gunnar Hallström och Albert Engström m. fl. och målningar av Wilhelmson samt av några gamla mästare såsom Egron Lundgren med bl. a. det berömda självporträttet, Stäck, Amalia Lindegren och andra.

En serie föredrag över svenska rasfrågor, som anordnas i samband med utställningen kommer att förhjälpas svenska folket till den ingående kännedom om sig självt, som denna utställning predikar och som bör kunna bli av stor betydelse för vårt folks framtid.

Nytt kvartal stundar

varför ärade kvartalsprenumeranter erinras om nödvändigheten av prenumerationens omedelbara förnyande till undvikande av avbrott i expeditionen.

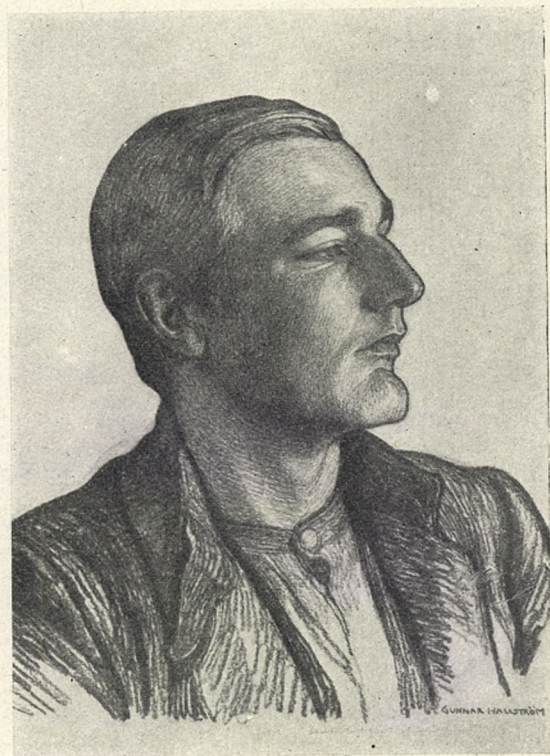

Ung flicka.

MOR KRISTIN

Folktyper från Mälardalen, tecknade av Gunnar Hallström.

Ung man.

“Och susa, djupa mo.”

BROBYGGNADSCHEFEN BILL JOHNSON LVF-te ögonen och betraktade henne över kanten på sin tidning. Hon kom sent denna morgon; och som hon nu dröjde i dörren till det fashionabla pensionatets matsal tycktes hon honom blekare än vanligt. Han följde henne med blicken då hon gick över rummet, behagfullt hälsande till höger och vänster. Hon slog sig ned vid sitt bord, sköt åt sidan de obligatoriska frukost-rätterna oatmeal och bacon and eggs och lät servera sig kaffe. En brunbränd, ungdomlig amerikanare talade om kappseglingen på viken dagen förut och kom med preliminära förslag till en pic-nic. Men Astrid Stenwall var tankspriidd och svarade fåordigt. Den unge mannen hejdade sig mitt i en mening.

— What's up? frågade han med nationell rättfrämhet. — Feeling blue?

Astrid drog munnen till ett leende. — Yes, svarade hon trött. Så mötte hon Johnsons blick, och nu deltog hennes ögon i leendet. Amerikanaren följde riktningen av hennes blick, och ett litet leende krusade hans läppar då han åter såg på sin bordsgranne. Det viskades allmänt bland pensionatets gäster att den ende, som vunnit den kyliga svenskans intresse var denne brobyggare från Syd-Amerika. Hon var icke ung, Miss Stenwall, men stållig och, som värdinnan sade det ”a lady in every inch”.

Man var i början av januari och luften var som ljuvligast därmere i Miami. Floridas Hibiscus prunkade högröda och stemmuren ned mot strandvägen var beläckt av de förtjusande ”bleeding hearts”, vita hjärtan med blodröda kläppar hängande ned från deras lätt öppnade spetsar. Rosorna böjdes av sin tygnd och sände ut en lätt dölvande doft. Viken låg glittrande blå, och båtarnas vita segel glänste i solljuset. Miss Stenwall tog omedvetet in all denna färging i ett par djupa andetag. Men så kom hon ihåg — och andhämtningen blev en tung suck. Far var sjuk. Så stod det i brevet, hon fått efter-sänt i går kväll. Och han nästan bad henne komma hem. Med undantag av farvälbesöket innan hon for till Amerika hade Astrid icke varit hemma sedan historien med grosshandlar Lundberg. Hetsiga ord hade då fallit, och så lade den nackstyva dottern allt sitt tillhopp och for bort. Hon blev sjukgymnast. Och så for hon hit, fick praktik och hade det bra. Nu vistades hon i Florida för att vila och söka häva en envis katarr. Stackars gamla far! Hur ensam han var. Bror Sven och hans hustru hade bostätt sig i Tyskland, så nu var det inspektoren och rättaren och gamla Kerstin, hushållerskan, som bebodde Högfors herrgård.

Det sved i Astrid. De hade kanske kunnat förlikas, om hon ej varit så häftig. Hon ville resa hem — — men praktik — allt hon hade här? Ett uppskov till sommaren eller hösten? Måhända faran ej var så överhängande — — Astrid fick plötsligt tårar i ögonen. Hon sänkte ögonlocken för att hindra dropparna att falla, men de brände där innanför. Då hon höjde blicken igen stod Bill Johnson framför henne. Han lät-sades ej se de våta ögonfransarna, utan frågade lugnt om hon ej ville följa honom ut på en tur i automobil efter lunchen. Hon samtyckte, och han gick. Hon såg efter hans höga gestalt och beundrade halvt omedvetet den fria, käckå gången och hållningen. Hans svarta hår var grånat vid tinningarna, men de blågrå ögonen nästan gnistrade av livslust och energi.

Strax efter lunchen körde han upp i sin lilla grå landsvägsbil. Då han sett till att hon hade det bekvämt och stängt dörren, lutade han sig fram så att han kunde se hennes ansikte och såg ut som om han ämnat säga något. Men han hejdade sig, och ett par ögonblick senare flög biler lätt och tyst framåt gatan. Miss Stenwall hade aldrig varit ute på tuman hand med John-

son, och hon välsignade hans tystlåtenhet. Hon var själv ej i humör att prata.

Den fråkiga Avenue D var passerad, och snart lämnade de stadsgränsen. Här och där vid vägens böjningar uppfångades en skymt av havet. De breda, släta, asfalterade vägarna gjorde en tur i auto till ett utsökt nöje. Astrids tunga stämning lättades. Johnson saktade farten och ett tjuvpojsaktigt leende krusade hans läppar då han vände sig till henne.

— En så briljant och underhållande kavaljer jag är, sade han. Men jag tog er ut för att ni skulle tala. Om er själv. Jag vill veta.

Astrid skrattade. — Fråga! sade hon, — få se om jag svarar. Och han frågade.

Hur länge hade hon varit i Amerika? Jaså, fem år. Hur länge hade hon varit gymnast? Tio år. Men varför blev hon det?

Lundbergs frieri, faderns vrede, allt det där dök för andra gången denna dag upp igen. Hon kände sig med ens så trött och gammal. Nästan ovänligt svarade hon:

— Jag ville inte gifva mig.

Maskinen flög fram. Bill Johnson teg. Men just då Astrid kommit i humör igen kom han med en ny fråga:

— Har ni någonsin velat det?

— Vad? Hon kom ej genast ihåg vad de sist sagt.

— Gifva er?

Ett blänkande leende skilde hennes läppar, men det mjuknade, blev vekt som vid minnet av något dyrt och fagerf. Johnson iakttog henne noga.

— Nej, sade hon slutligen.

— Varför? envisades han.

— Han var för ung, sade Astrid småleende på nytt, — bara en gosse. Och de andra voro för gamla. Nu skall jag fråga: Är ni engelsman?

— Nej, amerikanare.

— Vad gör ni egentligen?

— Har byggt broar i Argentina. Startar egen affär i mars och är egentligen här för att invänta min kompanjon.

Men Astrid frågade ej mer. En främling — och hon var 35 år och trött — —

— — — Färden hade emellertid gjort henne goft, och uppriskad kom hon ned till middagen, klädd i något luftigt dunkelgrönt. Man samlades i salongen eller tog plats på verandan. Söderns korta skymning hade djupnat till mörker då Astrid kom ut. Hon valde en låg, bekväm stol och slog sig ned med händerna knäppta bakom nacken och blickarna i vila på viken. Lustjakternas ljus illuminerade hela bukten. Över det hela låg en fläkt av överklighet. Dörrarna till salongen stodo öppna och någon — Astrid trodde det var Johnson — lät drömmande, smältande ackorder strömma ut från den präktiga flygeln.

Nej, här kom Johnson nu, och musiken forffor.

— Jag trodde ni satt vid pianot, sade hon lojt. Han svarade inte. Några lampor hade tänts därute på verandan, men Astrids hörn låg i dunkel.

— Ni var ledden i morse, började han äntligen. Hon lyfte huvudet med en otålig kastning.

— Jag vill inte tänka nu, sade hon häftigt.

Tystnad igen.

Plötsligt lutade han sig fram och sade lågt på ren svenska:

— Nu är det vackert på Högfors!

Astrid for upp, men hon hade svängt sig över raket ned på gräsplanen. Skälvande av sinnesrörelse sjönk hon ned igen i sin stol.

Vem var denne — — — Högfors! Högfors i snö! Far! Sven! Oh, allt därhemma! Och far sjuk. Han nästan bad henne komma — —! Hon överfölls med ens av en våldsam hemlängtan.

En mjuk, fyllig baryton nådde upp till verandan. Det dämpade sorlet dog aldeles bort. Vad sjöng han? Därmere från den blommande stemmuren kom sången: ” — — — Sverige, fosterjord, min längtans bygd — — — ” och så: ”Fall, jule-snö och susa djupa mo — — ”

Skaran på verandan applåderade dämpat och undrade om det var spanska han sjungit. Men den enda han sjungit för smög sig ut och till sitt rum, halvblind av tårar.

— — — Johnson saft på trappträcket, då Astrid kom ned nästa morgon. Hon gick rätt på honom.

— Vem är ni? sade hon nästan fientligt.

Han strök askan av sin cigarrett och såg småleende ned på henne, medan hon granskade hans drag.

— Det växte härliga blåbär i skogen ned mot Eskilsbron, sade han.

Astrid drog ihop ögonbrynen i vanmäktig möda. Ni är från Högfors? sade hon andlöst.

— Och smultronen på rödningen — —

— O please —! Vem är ni? Ni känner mig hemifrån. Var ni på bruket. Ni måste ha varit bara poj — —” hon hejdade sig vid en plötslig, vansinnig tanke, och rodnaden sköt högt upp över panna och kinder.

— — och djupt inne i Forsaskogen fanns en grotta. Det stod en splittrad tall vid ena sidan. Hon steg emot honom.

— Ville! sade hon, du är Ville!

— Vilhelm Johanson, smedens vilda Ville! svarade han och bugade sig. Men tonen, som skulle vara lätt raljerande, blev grumlig. Tysta betraktade de varandra. Några damer kommo ut på verandan och utan ord drog Johnson barn-domsvännen med sig ned mot stranden. Längst ut på bryggan slogo de sig ned och Astrid granskade på nytt hans drag, jämförande mannen framför sig med gossen ”som var för ung”.

— Du reste ju till Australien? sade hon om en stund.

— Jag följde morbror dit, men efter tre år kom jag över hit.

— Du har känt igen mig hela tiden, varför gav du dig inte till känna.

— Ville se vad tiden och Amerika gjort av vår herrgårdsfröken. — Reser du hem?

— Hur vet du? Hon höjde ögonbrynen i förvåning.

— Far håller mig underrättad om ett och annat från Högfors. Så såg jag ett brev från Högfors bland posten i förrgår. Du var nedstämd. Jag gissade resten. Patron är bra gammal nu och ensam. Vet du av, att det var din far som sände mig hemifrån? sade han tvärt.

Hennes ögon vidgade sig.

— Jo, Vilda Ville och herrgårds-Astrid höllo för mycket ihop. Så kom morbror hem — patron gick till far — och så fick jag fara.

— Å, Ville, vi hade just gått och läst då. Vi var femton år! Astrid både skrattade och grät.

— Ja, vi sade farväl utanför grottan i Forsaskogen. Minns du?

Astrid nickade. Hon kom väl ihåg.

— Då jag var femton år tog jag en kyss av herrgårds-Astrid, sade Johnson leende. — Inte menade jag att det skulle dröja tjugo år innan jag tog den andra!

Hon såg förskräckt upp, men det var redan för sent. Han lät handling följa på orden. Och den stolta, kyliga, starka kvinnan, som genom alla år bevarat minnet av ”Vilda Ville”, slöt ögonen och lutade huvudet för ett kort ögonblick mot hans skuldra.

— Nu reser jag hem! utbrast hon plötsligt.

— När får jag hämta dig? kom hans snabba fråga. Astrid följde en roddbåt med blicken.

— Du är säker, sade hon.

Brobyggarschefen kände sig inte alls säker för ett ögonblick eller två. Han böjde sig ned och tvang henne att se upp. Men så sänktes hennes ögonlock under hans blick, och en fin rodnad kröp långsamt över hennes drag. Då log han.

— Alldeles säker, sade han. — Nästa gång snön tynger skogen vid Eskilsbron, kommer jag.

Astrid höjde hakan, men så mötte hon Vildas Villes ögon, och nu log också hon.

MARGTA STARE.

MAN SOVER KUNGLIGT UNDER
Duntäcken
Svensson & Bourghardt
Enda specialfabrik i Norden
Rt. 20. Vinslöv Rt. 121.

Fyrtornets
Radhes
Ansjois
i Ostronsås samt
GAFFELBITAR
Finnes nu att tillgå i glasburkar med
sterillock samt 1/4 och 1/2 bleckburkar.
**A.-B. Sveriges Förenade
Konservfabriker**
GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Till tvätt
och diskning!
Ersättning för tvål och såpa.
GAHNS
TVÄTTEXTRAKT
graderade flaskor.
En flaska till 100 liter vatten
Om bruksanvisningen följes
erhålls tillfredsställande resultat.

Olycksfall- och sjuk-
Skadestands-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.
Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Söker Ni förbindelse
med Värmland?
bör Ni annonsera ut i Värmlands
äldsta och enda dagliga tidning
Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad
Grundl. 1886. - Nuv. namn sedan 1850

Löfmark & Haglunds
PIANO
HOVLEVERANTÖR, MALMÖ.
Säljes även på avbetalning.

HUSHÅLLSVÄGEN
DOMUS
Finnes i alla väl-
sorterade Var-
Bordtillsättningsaffärer
INTAGER HVARJE HUSMODERS HJÄRTA

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 28 februari 1918.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning	Aktiekapital .....
Obligationer	Reservfond .....
Svenska statspapper... ..	Dispositionsfond .....
Fastigh. o. inventarier ..	Pensionsfond .....
Reverser mot säkerhet ..	Depositions- och kap- talräkningar .....
Växlar	Sparkasseräkning .....
Kreditiv- och löpande räkningar	Giro- o. löpande räkn. ..
Hos inhemska banker ..	Postremissväxelräkning ..
» utländska » ..	Till inhemska banker ..
A andra räkningar ...	» utländska » ..
	Av utl. banker insatta ..
	A andra räkningar ...
Kr. 361,894,930:94	Kr. 361,894,930:94

Litteratur.

SVENSK TEATER OCH SVENSKA SKÅDE-
spelare från Gustav III till våra dagar av Georg
Nordensvan (Albert Bonniers förlag) före-
ligger sedan några veckor tillbaka i komplett
skick.

Ett betydelsefullt bidrag till svensk kulturhistoria
har härmed fullföljts — det första i sitt slag för
vårt lands vidkommande, emedan det behandlar
hela den epok, under vilken vår sceniska konst
blev till och utvecklades som kulturfaktor.

Man gläder sig åt att just denne författare gri-
pit sig an med det stora ämnet. Ty hos Georg
Nordensvan finnes alla de kvalifikationer, som
ett teaterhistoriskt författarskap kräver för att
fylla sitt ändamål. Han är en samvetsgrann for-
skare, outtröttlig och intresserad av sökandet ef-
ter källor, kunskapsrik, spirituellt som skildrare,
objektiv och med sinne för proportioner.

Därför har det lyckats honom att inom det
ganska begränsade omfånget ge en livfull och
väl avvägd historisk bild av svensk scenkonst
under nära halvtannat sekel; alltsammans är exakt
historieskrivning, men hur frisk och rörlig, aldrig
ett ögonblick lämnande ur sikte att det är en
glad vetenskap, som behandlas. Läser man bo-
ken i samma livgivande stämning som författaren
tyckes ha fört pennen, är det som om de länge-
sedan slocknade ramperna på de försvunna sce-
nerna ånyo strålade upp, man hör och ser ar-
tisternas strävan för sin konst, man är med om
striderna, segrarna, nederlagen, både för för-
fattare och skådespelarna, förnimmer scenens
växlande förmåga som ideel maktfaktor, sma-
kens skiftningar och som motor bakom det hela,
spänningen, eggelsen.

Av ofantligt intresse är tillika det rika bild-
material som författaren med osparad möda och
insikt samlat för att belysa sin text. Bortåt 400
reproduktioner efter samtida bilder, däribland
många i färgtryck och sällsynta, möta läsaren i
form av rollbilder, scenerier, porträtt och bygg-
nader.

Kort sagt: det hela är ett ypperligt kulturhi-
storiskt verk och förtjänar stor spridning.

Ett annat arbete, som speglar vår sceniska
konst — den moderna nämligen — är Carl G.
Laurins teaterkritiska artiklar Ros och Ris,
andra samlingen, som utgått från P. A. Norstedt
& Söners officin. Det var en upplevelse, när den
första samlingen för några år sedan blev synlig
i bokmarknaden, en ny och lika frisk upplevelse
beskäres oss genom denna del, vilken omfattar
verksamheten vid Stockholms teater 1914—1918.

Man vill ofta nog hävda att kritik och surmu-
lenhet äro analoga begrepp — och det är inte
fritt från att det stundom ligger någon sanning
där, när det gäller teaterkritik.

Men Carl G. Laurins teaterkritik är aldrig sur-
mulen. Den kan snarare liknas vid ett friskt vä-
der, med små stickande isbarkar, när den inte är
som en varm försommar dag med blommor och
fågelsång eller som en sommaråska, vilken plöts-
ligt flamar upp, brakar lös och ruskar om ett
tag i naturen, för att sedan förvandlas till sol och
lovprisande melodier igen.

Men hans kritik är icke enbart kritik, den är
jämväl ett filosofiskt kåseri, historisk tillbakablick
och ett spirituellt hävdande av skönheten och
sanningen som maktfaktorer i all verklig konst.

Smidigheten med vilken han brukar sin kriti-
ska stilet är beundransvärd. Ett exempel bland
många utgör hans värdesättning av den dubiösa
Rasputin-pjäsen Rättfällan — ett omdöme affattat
med sådan diplomati, att sarkasmen blir beröm
och tvärtom innan man hunnit reflektera. Ett
stort antal ypperliga rollbilder, reproducerade
efter fotografier från våra främsta teaterfotogra-
fer, ingå i volymen.

E. H.-N.

SJU

dagar i veckan
läses en annons i

IDUN

KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSLAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

Ny svart engelsk Foulé,
150 cm. bred, å 40 kr. pr meter, till
Bonjour, Frack och Smokingkostym
samt till fina damdräkter, sän-
des mot postförsk. eller efterkrav från
KLÄDEINDUSTRIEN,
Örkellunga.

Prov på begäran även å samma
kval i äkta blå.

Konsten att vara huslig

Ingeborg Möllers praktiska och intressanta
bok, behandlar allt vad som hör till hem-
mets skötande och vård. En präktig upp-
slagsbok. Häft. 4.50, klotb. 6.50. I bokh.
Lindblads Förlag, Uppsala.

Musiklektionerna

i hemmet ge bästa behållningen med
tillhjälp av Dir. Hannus synnerligen
lättfattliga, populära och praktiska
Piano- och orgelskola!! Sän-
des franko mot postförsk. å kr. 3.25
från Halldéns Bokhandel, Vimmerby.

Thyra Brandelius Kaninstuteri

— Tillerkänt flera Hederspris —
Rosta gård. Rikst. 3 29 a - Örebro.
Försäljer Slakt- och Avelskaniner.
Bok "Kaninskötelse" å 85 öre.
Emottager elever.

NORMAS FRUKTGELEPULVER
Ca 35 gram gelépulver giver ca
650 gram delikat Apelsin-, Ci-
tron-, Hallon- eller Körsbärgelé.
Finnes i alla väl sorterade affärer.
AKTIEBOLAGET NORMA
KEM. TEKN. FABRIK,
STOCKHOLM I.

STEINWAY
Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Jakobsbergsgatan 32, Stockholm

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjölet. Burkar à 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Uti SPARKOKARE

är brännortv det förmånligaste bränslat, varför vi uppmana envar, som är innehavare av en dylik apparat, att från oss rekvidrera en hektoliter som prov, då därigenom erhålles det mest idealiska bränsle såväl i fråga om prisbillighet som bekvämlighet.

Brännortv lämpar sig dessutom till spisar, galler och insatser i kakelugnar, ävensom till olika kaminer, såsom Mikado, Viking m. fl. samt värmeledningspannor o. dyl.

Förse Eder därför genast med **prima maskinpressad brännortv från Olaus Olssons kollimport aktiebolag.** Telefon: Namnanrop »Olaus Olssons».

Grått Cheviot-Strumpgarn

säljes i mindre poster mot postförskott till kr. 15:90 pr kg. Garnprov mot 12 öre i frimärken. KRISTINEDALS, Lidköping.

För den nyfödde

Komplett utstyrel, stora präktiga plagg välsytt av alla bästa tyger. Fr kartong Extra elegant 12,50. Präktigt sänglinne 20 kr. finaste piquétröjor 4 kr. Bärmantlar 6 kr. Fru Caspersson, Järntorgsg. 3, Örebro.

Lek-Kamraten

heter barnens roligaste tidning. Årspris endast kr. 3:25. Provnnummer gratis. Prenumerera på posten eller hos Lek-Kamraten, Stockholm C.

Levnadstolkningar

utarbetas av erkänt skicklig astrolog. Uppgiv födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner, Strömgatan 10 Kalmar.

VOLTA
elektriska
resetryckare med
packtas först i kofferten
**ELEKTRISKA
AKTIEBOLAGET**
VOLTA
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLLN. BIRGERJÄRISG. 24

Röster från skilda håll.

Herr Redaktör.

MED ANLEDNING AV EN ARTIKEL I EDER ärade tidning av den 2 d:s med titeln "Krig mot krigspriserna" anhålles vördsamt om plats i Eder tidning för följande inlägg:

Jag utgår då ifrån att så gott som alla priser å förnödenheter senaste åren varit abnormt höga. Anledningen härtill — kriget; spekulation, oförsynt vinstbegär, varubrist och mycket, mycket annat. Under hela krigstiden hava många och välbehöfliga åtgärder vidtagits genom allehanda lagar och förordningar, för att i största möjliga utsträckning förhindra prisförhöjningar, men likväl ha priserna gått i höjden. Är nu köpmanskåren anledningen härtill? — delvis naturligtvis, delvis har ock den stora allmänheten därtill varit orsak genom sitt under dessa förhållanden stegrade köpbegär — men intet av detta är grundorsaken. En handlandes "gamla" lager kan icke räcka till i det oändliga, och den starka köplust som varit rådande sedan hösten 1914 har gjort, att handelslagrens omsättning gått betydligt fortare än man före denna tid varit van vid. Följden härav har blivit, att varje köpman som varit mån om sin affär måst till högre och högre priser undan för undan köpa nya lager, och den dag som i dag är, ha väl åtminstone de flesta ett, i förhållande till 1914, mycket dyrt — men i förhållande till sitt verkliga värde — likväl mycket ringa varulager. De där stora vinsterna, som "malicen" vet berätta om, ligger väl också just i dessa varulager.

Nu har emellertid omslaget kommit — det vet varje människa som har köpbehov och som har något att köpa för. Anledningen härtill — ökad varuutbud genom import, allmänhetens återhållsamhet i fråga om inköp, lägre inköpspriser å de alster som kunna importeras m. m. Tror nu författarinnan, eller de av henne återopade köpmännen, likväl att priserna skola fortsätta uppåt — eller stanna där de nu äro — så bli ni alla säkert nog snarligen tagna ur den villfarelsen genom att följa läget på den allmänna marknaden. Redan se vi köpman, som vill se, de andra tror jag inte på, vart det bär hän och jag tvekar ej att säga det, det är oss en tröst att vi följde i någon mån med när varorna stego, ty eljest stode vi nu inför en oundviklig ruin — och även vi och de våra, därmed vi även räknade med de anställda, behöva äta för att leva — även vi äro alltså konsumenter. Vi, köpmännen, ha ju förstas haft fördelen leva gott under dessa år — och de som levit för gott få väl ångra det — och andra kanske frossa vid tanken därpå.

Mitt svar avser egentligen ett bemötande från manufakturistsynpunkt, men jag tager mig friheten även säga ett par ord angående förslaget om bildandet av den där "föreningen". Det förslaget kommer för sent — mera än alla andra "för sent". Nu behövs det ingen förening för det ändamålet, folket i allmänhet tror redan på lägre priser och den tron är redan övertygelse och övertygelsen är starkare än den som i allmänhet besjalar föreningsmedlemmar för föreningarnas stora mål. Jag vet redan att det "numera" inte går att intala den enklaste lantho att priserna äro fasta — de vänta. Mången började dumt nog därmed redan efter första höjningstendenserna 1914, och det är tydligen de som ha svårast för att vänta nu, de äro för utslitna. Det är stor synd om de av dessa, som icke haft råd att göra inköp, de ha verkligen fått försaka och ha fått sina förråd så illa åtgångna, att de behöver en billig tid för att ånyo ekiperas sig och till den ekiperingen får nog köpmännen numera självmant bidraga. Sådant ter sig läget f. n. för köpmännen, men därtill kommer en fara, den, att köpmännen även hadanefter äro hänvisade till, att alltefter det varor säljes köpa nya i stället, och skall då förlusterna gå ut över i en längre framtid undan för undan köpta varor, så tager det hårdare på de s. k. vinsterna än någon nu kan beräkna.

Med förestående inlägg har jag icke avsett intala någon den uppfattningen att vi snart nog åter ha att förvänta de priser som existerade före kriget, därtill äro ju alla råvaru- och driftkostnader för säker borgen, men jag vill uttala den åsikten, att det icke är, och heller icke kommer att bli, den lojala detaljhandlarekåren som står hindrande i vägen för normalare prisbildningar. När den fria konkurrensen och en bättre varuutbud åter bli rådande kommer nog såväl författarinnan som allmänheten att inse detta.

Köpmän i vävnadsbranschen.

Kvartalsskifte nalkas!

Förnya i tid

Kvartalsprenumerationen!

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

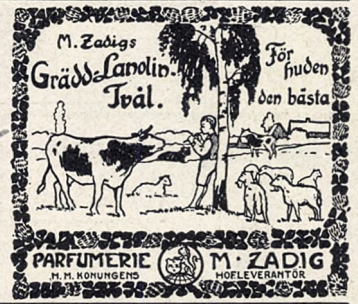
N:r 1. Skulle Iduns skönhetsdoktor vilja vara vänlig giva mig ett råd? Min hy är dålig och ojämn samt förstörd av pormaskar. Särskilt å hakan förekomma dessa talrikt, och inflammation och varbildning uppstå. Efter att ha utklämt en sådan inflammation pormask uppstår i huden förhårdningar och röda märken. Då jag är mycket plågad av detta, vore jag ytterst tacksam för ett råd.

En plågad.

Först och främst bör ni hålla huden noggrant ren med att tvätta den med varmt vatten och tvål. Därefter tvättar ni de s. k. pormaskarna med i sprit eller eau de cologne doppad renad vadd och smörjer in de angripna ställena med en salva av lika delar vaselin och salisylsyra, som får sitta på några minuter. Tryck sedan ut den svarta pricknen med vadd doppad i sprit. På morgonen kan ni sedan massera ansiktet med någon god hudcrème och pudra lätt med rispuder, varav det mesta bortorkas med sämskkin.

N:r 2. 1) Fick en vår för ett par år sedan brungula fläckar i ansiktet. Under vintern äro de ljusare men synas ändå. Har försökt få bort dem med citronsaft men utan resultat. Vad skall jag göra för att bli dem kvitt? 2) Mitt hår är rikt, men som flätan är betydligt ljusare än det andra, ser det ut som bure jag en större lösfläta. Hört att valnötssdekokt är ett färgmedel. Hur tillagas denna och hur anbringas den på håret? Är ej i tillfälle få upplysning härom i något äldre n:r av Idun. 3) Hur tillagas den i Idun så ofta nämnda gurkmjölken? (Med tiden kan väl ingredienserna fås att köpa). Vilken nytta gör den och hur användes den? Anna-Karin.

1) Medel mot bruna fläckar (ej upphöjda). Lanolin 20 gr., vaselin 20 gr., 10% vätesuperoxid 10 gr. Anbringas på fläckarna med renad vadd. — 2) Valnötssdekokt brukar i regel återställa färgen på mörkt hår, men den färgar av sig om, innan håret är fullständigt torrt, den kommer i beröring med t. ex. örngottet. Om man ej kan få valnötssblad, kan man göra ett avkok på skalerna av nötterna. När dekokten är färdig, bör man tillsätta 1/6 alkohol eller eau de cologne samt litet bordsalt. Det hela får stå en vecka med en omröring då och då; hålles sedan upp och filtteras om det behövs. Skall förvaras kallt. Sedan håret är tvättat och torrt, fuktas det med dekokten, som inborstas och ingnides i håret. För att skydda händerna insmörjas dessa först med vaselin. Sedan håret nu åter är torrt, ingnides något litet svavelpomada i hårbotten med fingertopparna. — 3) Gurkmjölken är mycket välgörande för huden, gör den vit och mjuk. På en begäran införes receptet åter, då man möjligen nu eller i en snar framtid kan få ingre-

dienserna därtill på apotek. Rec.: 120 gr. söt mandelolja, 300 gr. färsk gurksaft, 90 gr. gurkessence, 8 gr. pulveriserad silkestvål, 2 gr. benzoë-tinktur. Gurksaften erhålles genom att skära hela gurkan (färsk måste den vara) med skal och allt i smala strimlor och låta dessa sakta koka tills de bli mjuka och mosiga i så snabbt vatten som möjligt, silas upp genom sil och sedan genom duk. Essencen göres av 45 gr. gurksaft och 45 gr. ren alkohol (eller i nödfall fin eau de cologne). Essencen och den finskurna tvålen lägges i en rymlig glasburk eller butelj och skakas om grundligt. Efter några timmar då tvålen är upplöst tillsättes gurksaften. Skakas tills det är väl blandat, hålles upp i en skål, och oljan och benzoë-tinkturen tillsätts under flitig omrörning. Hålles på små flaskor, som korkas och förvaras i mörkt rum. — Denna s. k. gurkmjölken asorberas lätt av huden, ingnides helst om aftonen efter tvättning med varmt vatten.

N:r 3. 1) Hur skall jag få bort svarta punkter och pormaskar? — 2) Finns något bra medel mot rödkantade ögon? — 3) Min hy är mycket ömtålig för kyla, redan på hösten börjar den spricka sönder och bli fnasig. Vad skall jag göra härför? — 4) Hur tillredes gurkmjölken? Ny prenumerant.

1) Se sv. på fr. 1. — 2) Medel mot rödkantade ögonlock: Borax 1 gr., Kvittenkärnelösning 10 gr., dekokt på lagerblad (Laurocerasus) 5 gr., destillerat vatten 100 gr. Låt utföra receptet på apoteket. Litet av lösningen hålles i en annan flaska och spådes med tre gånger så mycket kokt och kallnat vatten. — 3) Gnid i ansiktet med kamfersalva innan ni går ut samt på kvällen efter tvättning med varmt vatten. — 4) Se sv. på fr. 2 3).

N:r 4. Enär min hy är fet och oren, trivs jag ej med att om morgonen — jag tvättar mig nämligen om aftonen i varmt vatten och god tvål — endast använda puder. Jag ville gärna ha något renande och uppfrikskande för hyn, dels om morgonen, dels på dagen vid fall av behov. Tacksam för råd är »28».

Om ni kan anskaffa ingredienserna till gurkmjölken, vore den mycket lämplig för er hud, dels efter tvättningen på aftonen, dels på morgonen, sedan ni sköljt ansiktet med kallt eller kylslaget vatten. Se beskrivningen i sv. på fr. 2 3). (Forts. sid. 179.)

N:r 5. Vilket effektivt medel finnes för borttagande av mycket generande pormaskar och orenheter i huden, särskilt på bröst, hals och rygg. Kan ej en gång uppträda i urringad blus. Det beror ej på dålig mage. ty den fungerar bra.

Förtvivlad 25-åring.

Se sv. på fr. 1.

N:r 6. Kan fru Skönhetsdoktorn ge mig recept på något verksamt medel mot håravfall. Har legat i spanska sjukan med svår huvudvärk och nu lossnar håret förtvivalat.

17-åriga Ebba.

Håret faller ofta av efter en svår sjukdom, men ni behöver ej vara orolig, det kommer nog igen lika bra, bara ni ger er till tåls. Ni bör sköta håret enligt beskrivningen i sv. på fr. 533 i n:r 8 — i början ett par gånger i månaden, sedan endast en gång.

(Forts.)

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringsätt är att annonsera i IDUN. Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Sthlm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Studenter

erhålla anställning som elever på apotek. Avlöning genast. Upplysn. om framtidsutskikt, avlöning m. m. genom Apotekarnes Platsbyrå, Stockholm 8.

LEDIGA PLATSER

HUSHÅLLSFRÖKEN, välrenom., anspråkslös, något kunnig i sömnad erhåller plats i prästg. Jungfru finnes. Svar med foto, bet. o. löneanspråk till »H. P.» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

BÄTTRE ANSPRÅKSLÖS FLICKA, van vid landet erhåller plats att jämte husmor sköta hemmet i prästgård i Stockholms närhet. Svar till »25 kr. i mån.», Iduns exp.

ENKEL FLICKA med glatt sätt, något kunnig i sjukvård, och villig att deltaga i husliga sysslor i hem, där jungfru finnes, erhåller plats som hjälp och sällskap åt klen dam i tre personers hushåll. Platsen är i stad i Södra Sverige och är att tillträda i början av maj, event. tidigare. Svar med uppgift på löneanspråk och referenser samt åtföljt av fotografi, som återsändes, torde insändas till Iduns exp. under signatur »Familjemedlem», f. v. b.

BÄTTRE ANSPRÅKSLÖS FLICKA, fullt hemma i ett enkelt hems skötsel, erhåller plats att på egen hand sköta hemmet åt änkan med en 12-årig dotter. Hjälptill de grövre sysslorna erhålles. Svar till »Hems», Falkenberg p. r.

TVENNE ENKLA BÄTTRE FLICKOR, den ena kunnig i matlagning, bakning, villig att under husmoderns ledning sköta 4 pers. hushåll med tillhjälp av jungfru, erhåller god plats med hög lön. Svar med betyg och foto till »Hög lön 1 april», Göteborg p. r.

ENKEL BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning, bakning och konservering, villig att under husmoderns ledning sköta 4 pers. hushåll med tillhjälp av jungfru, erhåller god plats med hög lön. Svar med betyg och foto till »Hög lön 1 april», Göteborg p. r.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, som är villig utföra en tjänarinna's sysslor under äldre husmoder, erhåller god plats i 2 pers. hushåll. Svar till »Familjemedlem Z.», Orsundsbro p. r.

TVENNE HURTIGA FLICKOR villiga att sköta ett hem på landet o. samtidigt lära trädgårdsskötsel, handarb. o. vävning erhåller plats 1 maj. Svar jämte foto till »Jägmästarfru», Iduns exp.

ANSPRÅKSLÖS, BÄTTRE FLICKA, något kunnig i sömnad, villig att med husmors hjälp utan jungfru sköta hem, där tre barn om 9, 8 och 1½ år finnas, erhåller plats snarast. Svar till »Hemliv», Norrköping II p. r.

PÅ HERRGÅRD i Västergötland finnes i maj eller juni plats för en bildad flicka i 30-årsåldern, som vill hjälpa till med förfallande göromål och med tillsyn av en 4-årig flicka. Svar till fru Anna Samuelson, Thams-torp, Frambo.

GUVERNANT sökes för vårterminen för 2 st. flickor i ålder 8 och 9 år. Svar med löneanspråk och betygsskrifter till Fru Sigrd Strömback, Odebro, Dalsland.

ENKEL OCH ANSPRÅKSLÖS, bättre flicka erhåller plats i april, i gott och vänligt hem, i köping i Södra Dalarna, att tillsammans med modern vårda 3 barn i ålder 6½, 5 och 1 år. Någon kunnighet i enklare sömnad önskvärd. Familjemedlem. Svar med fotografi, uppgift om ålder samt löneanspråk märkt »Redbar och pålitlig», Iduns exp., Sthlm f. v. b.

FRISK OCH DUGLIG FLICKA, kunnig i matlagning och enkel sömnad samt med vana och intresse för trädgårdsskötsel får plats i trevligt lant-hem. Jungfru och trädgårdspojke finnes. Familjemedlem. Svar med foto och löneanspråk m. m. till Fru folkskoleinspektör Aurell, Veke r u m.

EN FRISK, anspråkslös, bildad flicka med ordningssinne, kunnig i bakning och enkel matlagning erhåller plats i äldre jägmästarefamilj omedelbart för att tillsammans med husmodern sköta hemmet. Hjälptill byk och skurning. Betyg, rek., foto och löneanspråk sändas till Fru Elisabeth Peterson, Strömshäll, Kneippbadet, till byk och skurning. Betyg, rek.,

Köksföreståndarinnebefattningen vid länslasarettet i Gellivare kungöres härmed till ansökan ledig från den 1 juni 1919. Löneförmaner: kontant 900 kr., 300 kr. i kristidstillägg, därjämte är föreslaget att ytterligare kristidstillägg skall utgå för innevarande år, tre ålderstillägg å 100 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring: fri bostad, kost och tvätt.

Fackskoleutbildning önskvärd.

Ansökningar, åtföljda av präst- och läkarebetyg samt de betyg och handlingar i övrigt sökande vill åberopa för styrkande av sin kompetens, skola vara hit inlämnade senast den 1 nästkommande april.

Gellivare den 3 Mars 1919.

Lasarettsdirektionen.

Till herrgård i Upland sökes tre verkligt bildade sympatiska flickor, som grundligt vilja lära sig lantushåll, att såsom familjemedlemmar mot fritt vivre ev. tiden 1 maj-1 nov. under yngre husmoders (29 år) ledning utan tjänare sköta allt: matlag., bakn., slakt, konserv., tvätt, mangling o. strykning samt höns (kyckil-uppföd.), hushållsris, kaniner etc. Svar med foto (gärna amatör) till »Arbetsglada och villiga», Uppsala p. r.

Bildad flicka, frisk och stark, fullt kunnig i all slags matlagning, syltning, konservering, slakt och övriga inom ett stort lantushåll förekommande sysslor, fullt pålitlig, med fast karaktär och gott sätt mot tjänare, önskas såsom biträde åt husmodern vid sinnesslö-anstalten å Stretered från 1 eller 1½ nästk. april. A platsen bör endast den reflektera, som är fullt kompetent, och som med allvar vill ägna sig åt husmoderns många olika och matpåkallande sysslor. Arligt lön 700 kr. och fritt vivre. Betyg med uppgift om ålder samt foto insändas till husmodern, adr. Källered, före 20 mars.

Bättre, elementarbildad flicka, barnkär, kunnig i matlagning och bakning, anspråkslös och pålitlig, som vill åtaga sig skollushåll för tvänne gossar samt övervaka deras läxor erhåller plats den 15 april, efter skolans slut hjälpa husmodern i hemmet. Svar till »Pålitlig och musikalisk», Iduns exp. f. v. b.

Ung dam, med god arbetsförmåga, pliktrogen, kunnig i vävning, mönsteritning, fransflätning, hälsöm, möjligen möbelritning och växtfärgning erhåller plats i hemslojd. Svar med betyg, ref., foto och löneanspråk till »Hemslojd», Iduns exp. f. v. b.

Sång o. Musik.

Finnes någon ung, bildad, musikalisk och undervisningsvan flicka som under någon del av våren och sommaren vill vistas i prästgård i norra Bohuslän och där mot fritt vivre gea lektioner i sång och orgelspelning, helst både kammar- och kyrkorogel, samt hjälpa till med finare handarbeten? Svar med foto, betyg samt uppgift om ålder och familjeförhållanden till »Sång och musik», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, bättre flicka,

kunnig i matlagning, och barnkär erhåller plats som fruns hjälp i Jämtland. Fina rek. Bra lön. Svar till »Apotekarefamilj», Iduns exp. f. v. b.

Barnfröken.

Elementarskolebildad och av god familj (kommer att betraktas som familjemedlem) erhåller utmärkt plats för vård av 2 flickor, ålder 3 och 5 år. Fordringar: praktisk erfarenhet och intresse, god hälsa, gott lynne, gott sätt. Den som genomgått kindergårten äger företräde. Tillträde 1 maj. Reflekterande torde anmäla sig snarast möjligt. Skriftliga svar till »Barnfröken». Helst personlig installation efter anvisning å Iduns exp.

Vikariat

vid folk- och småskolor, lön kr. 125—200 pr läsmånad plus fria resor, bostad och ved, erhållas med blott avlagd realsk. examen genom Vikariebyrå, Runnvika.

Snäll och god

Barnjungfru

får plats den 1 april på stor herrgård i ett mycket gott hem, helst den 1 april. Skriftligt svar med rekommendationer till fru Högfeldt, Nyborg pr. Bålsta.

2 dra husa får plats på samma gård vid samma tid.

Vi söka

en stadg flicka med takt och ansvarskänsla att biträda husmodern vid skötseln av ett villahem invid mellansvensk småstad. Vår hjälpreda behöver ej besitta vidlyftiga husliga kunskaper men intresse och arbetslag samt förstånd att intaga en mellanställning mellan husmodern och jungfrurna; alltså varken hushållsfröken eller kokerska men en erfaren och verksam människa. God hälsa, gott och jämnt vardagshumör samt sympati för barn äro också egenskaper som erfordras. Var finns den rätta? Svar till »Familj på fyra», Iduns exp.

Glad, barnkär flicka,

kunnig i enkel matlagning, villig att utföra en ensamjungfrus sysslor i 4 personers hushåll får plats 1:a april. Svar med lönepretentioner och foto till »Duktig» Alingsås p. r.

Hushållsfröken,

kunnig i matlagning, erhåller plats som husmors hjälp. Ben. svar med referenser, anspråk och foto sändas till Trollebo säteri pr Små. Farstorp.

Husmoderstjänsten

vid Länslasarettet i Falun

är till ansökan ledig, och torde ansökningar åtföljda av tjänstgöringsbetyg insändas snarast till lasarettets styresman. Tjänsten tillträdes 1 maj ev. kan senare tillträdes medgivs.

Husmoderns allgåenden äro övervakande av ordning och snygghet i Lasarettets lokaler, överinsende över inventarier och utredningspersedlar, rekrytering och ledning av den kvinnliga personalen. Husmodern deltar ej i den direkta sjukvården ej heller i ledningen av köket.

Sköterskeutbildning önskvärd, men ej nödvändig.

Löneförmaner 700 kr. med 3 ålderstillägg å 100 kr., bostad, kost och tvätt samt matpengar under årliga semestertiden. Under 1918 utgick i dyrtidstillägg kronor 580.

En

första sjukskötersketjänst

är ledig vid Uppsala hospital och asyl. Kompetensvillkor: två års väl vitsordad tjänstgöring vid statens anstalt för sinnessjuka efter genomgången tvåårig elevtjänstgöring därstädes. Den, som med gott vitsordad tjänstgöring vid större sjukhus för kropp- eller sinnessjuka eller vid utbildningsanstalt för sjuksköterskor deltagit i minst tvåårig planmässigt ordnad kurs, kan efter prövning få tillgodoräkna sig högst tre år såsom stadgad tjänstetid för behörighet till ordinarie anställning. Detta innebär, att i vanlig sjukvård utbildad sjuksköterska med nys namnd kompetens först efter ett års tjänstgöring kan erhålla anställning såsom ordinarie första sköterska. Dock torde efter någon månads provtjänstgöring anställning såsom vikarie kunna erhållas med elevs lön och första sköterskas tjänstgöringspenningar. Begynnelselön för ordinarie: kr. 1140 pr år jämte bostad, tjänstkläder och tvätt. Därjämte tillkommer f. n. kristidstillägg med 66,67 %. Slutlön kr. 1650. För kost avdrages kr. 1,40 pr dag jämte kristidstillägget på denna summa; den, som genomgått minst sex klasser i läroverk för flickor erhåller 1:a kl. personalkost för kr. 0,85 jämte kristidstillägg. Ansökan ställes till Kongl. Direktionen för Uppsala hospital och asyl och insändes inom mars månads utgång till Överläkaren, Hospitalen, Uppsala. Betygsskrifter bifogas.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonskontor, Sthlm, och ni erhåller omgående prisuppgift.

Barnfröken eller barnsköterska,

sykunnig och med goda rekommendationer erhåller plats den 24 april i familj med 3 barn i åldern 5½, 3½—1 år. Svar med betygsskrifter och lönepretentioner torde sändas till Doktorinnan Ellwyn, Katrineholm.

En enkel,

något undervisningsvan flicka van att sköta barn och något sykunnig erhåller plats som barnfröken å egendom i Skaraborgs län i slutet av april månad. Ansökan jämte foto, löneanspråk och betygsskrifter sändes till Box 24. Wara.

PLATSSÖKANDE

ENKEL BÄTTRE 30-ÅRIG FLICKA, van vid sjukv., husl. arbete, handarb., musikalisk, barnkär, söker plats att vårda ensam äldre dam eller herre, eventuellt i fam. Lön önskv. Svar till »Elsa», Iduns exp. f. v. b.

22-ÅRIG ENKEL BÄTTRE FLICKA önskar mot fritt vivre eller något betalande komma i bättre vänligt hem där verklig undervisning i matlagning kan erhållas och där jungfru finnes. Tacksam för svar till »Vilg och ordentlig», Kvänum p. r.

UNG ELEMENTARBILD. FLICKA önskar komma i fin fam. på landet (helst i skogstrakt) som hjälp och sällskap. Kan även undervisa barn i de lägre klasserna samt i pianospelning. Svar till »Medlem», S. Gumaelii Annonsbyrå, Malmö f. v. b.

BILDAD FINLÄNSK-SVENSKA önskar för sommarmånaderna anställning i familj i Sverige som sällskap eller hjälp i hushållet. Benägna svar torde sändas under adr. Sonja Karlsson, Malaks. Toly st. Finland.

FÖRLOVAD FLICKA önskar plats på herrgård helst prästgård för att lära matlagning samt allt vad som hör till hemmet. Svar till »Familjemedlem» p. r. Umeå.

AV HUSHÅLLSARBETE intresserad lärarinna önskar under juli, aug. komma till ett bildat hem (lantgård) för att se och deltaga i matlagning, värmdipler och för övrigt allt som hör till husmors arbete. Svar till »Omsesidig nytta», Iduns exp.

FLICKA med omkring ett års vana i sjukvård önskar plats till någon sjuk dam eller herre. Är även villig att hjälpa till med husliga göromål. Tacksam för svar till »Sjuksystem», Allm. Tidn. kont., Uppsala.

EN STOR O. STARK elementarbildad flicka önskar komma i fint hem på landet, att deltaga i allt som förekommer i ett ordentligt hem. Svar märkt »Cacka», Iduns exp. f. v. b.

HUSFÖRESTÄNDARINNA. Medelålders bättre flicka, önskar plats i respektabelt hem på landet där husmoder saknas, gärna där barn finnes. Är kompetent att med ordning och sparsamhet sköta ett hem, kunnig i enkla och finare matlagning, bakn., slakt och konserv. Van att handla på tjänare. Mycket barnkär. Fina rek. o. närmare upplysn. lämnas und. adr. »Södra Sverige», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, gymnastikdirektör, engelsktalande, önskar under sommaren plats i familj på landet att ge massage. Även villig deltaga i husliga göromål. Svar till »Maj 1919», Kiosken, Stora Teatern, Göteborg.

UNG, FÖRLOVAD FLICKA önskar i början av maj plats å större egendom, för att under husmoderns ledning lära alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Fritt vivre», Iduns exp. f. v. b.

SKÖTERSKA ej examinerad, söker plats till 15 maj. Vänlig, pålitlig och arbetsam, kunnig i hushåll, passar för äldre herre eller dam. År ånka, 44 år. Svar till K. Westerb., Sundholm, Skedaborg.

FLICKA önskar medfölja dam till badort, såsom hjälp och sällskap. Lön önskas och verkligt gott bemötande. Svar till »Pålitlig», Iduns exp.

FRISK OCH GLADLYNT lantbrukardotter önskar plats som sällskap och hjälp i hemmet, har genomgått husmoderskola, och vill gärna arbeta. Vill helst vara i Värmland. Tacksam för svar till Maria Johansson, Lekåsen, Olme. Obs! Ingen lön.

UNG FLICKA önskar under instundande juni—augusti plats i mindre familj på landet. Gärna där tillfälle finnes att läsa med minderåriga barn. Tacksam för svar under adress »Sem. stud.», Falun p. r.

SOM FAMILJEMEDLEM önskar ung bättre flicka mot fritt vivre komma till präst- eller herrgård och under ledning av en snäll och rar husmor få lära i allt som hör till ett fint hems skötande. Svar märkt »1 juli», Iduns exp.

"BAKAHEMMA"

Äkta jästpulver

Absolut bäst.

A.-B. Schött & Son, Sthlm.

BILDAD DAM enkel och anspråkslös, fullt kompetent sköta ett hem söker plats som värdinna i respektabel familj där husmoder saknas, eller hos ensam dam, helst på landet. Bästa referenser. Svar till »Ulla», Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj omkring den 15 maj som husmors verk. ga hjälp. Familjemedlem. Svar till »Smålandsk», Eksjö p. r.

FLICKA önskar plats omkring den 15 maj i bättre familj att tillsammans med husmodern sköta hemmet (ej grövre sysslor). Kunnig i enklare matlagning, sömnad och handarbeten. Tacksam för svar till »Familjemedlem 1919», Iduns exp. f. v. b.

Landbrukaredotter,

19 år, söker plats å herrgård på landet såsom husmoders verkliga hjälp. Svar till »19 år und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I Stockholm eller omgivning

sökes plats i ett gott hem för hushållskunnig, stilla, ung flicka av god fam., att som duglig familjemedlem deltaga i allt arbete, även sömnad, skrivgörom. o. d. Fritt vivre el. någon avgift, om så önskas. Svar till »April el. Maj 19», Iduns exp. f. v. b.

Till Herrgård, prästgård

eller bättre hem, önskar bättre 30 års flicka komma till våren för att under ett års tid deltaga i hushållsgöromål. Har genomgått K. Högre Husmoderskola. Vill sätta sig in i en värdinnas plikter. Vid lön fastes inget avseende. Helst familjemedlem. Svar inom 8 dagar till »Våren 1919», Sydsvenska Annonsbyrå, Helsingborg.

Bildad dam

önskar komma i fam. för undervisning av engelska. Flerårig vistelse utomlands. Sv. till »Engelsktalande», Iduns exp.

Lärarinna från Norrboffen

önskar komma i god familj under sommarmånaderna att deltaga i och lära sig husliga sysslor. Tacksam för svar till »Lärarinna 24 år», Iduns exp. f. v. b.

Bildad tysk fru,

29 år söker plats 15 april varest hennes sexårige våruppfostrade son kan medfölja. Sökanden äger utmärkt kunskaper i alla inom ett större hem förekommande göromål såväl som i musikundervisning, barnuppfostran. Svar märkt »Något svenska, fritt vivre» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Skånska,

som genomgått husmoderskola och är van vid lantushåll önskar plats som husföreståndarinna eller hushållsfröken i hem där jungfru finnes. Barnkär. Svar till »26 år», Depeschbyrå, Gust. Adolfs Torg, Malmö.

INACKORDERINGAR

KONFIRMANDER mottagas inst. sommar i Västerlösa prästgård, 58 min. järnv. fr. Linköping. Närmare g:m Kyrkoh. R. Janzon, Västerlösa. Rikst.

KONFIRMATION. I Lunda prästgård, Nyköpingsströket mottagas inst. sommar (25 juni—27 juli) några flickor för konfirmationsundervisning tillsammans med egen dotter. Närmare meddelar kyrkoh. Zetterstedt adr.: Lunda, Jönåker.

KONFIRMANDER mottagas 16 juni—27 juli. Elfte året. Komminister Rudolf Möller, Svanesund, Orust.

NÅGRA UNGA FLICKOR mottagas även i år till konfirmationsundervisning 25 juni—3 augusti. Pris 275 kr. Referenser. Björkviks prästgård, Södermanland. Adr. Björkvik.

Konfirmationsundervisning meddelas instundande sommar i Falsterbo. Emil Hansen, Kyrkoh. i Skarbo o. Falsterbo. Adr. till 1:a maj Landskrona.

För konfirmationsundervisning

mottagas till sommaren några flickor i prästgård, ej långt från badort i Värmland. Bad- och friluftsliv. Svar till »Gud vård och ledning», Sv. Dagbladets kontor, Sthlm.

Blivande skolkökslärarinna,

intresserad för lantushåll, och som önskar skaffa sig meriter, kan under sommarmånaderna, juni, juli och aug., få hospitera vid Tornealens Lant-hushållsskola. Fri mat och bostad. Svar med betyg och referenser insändas före 1 april till fru Amy Carlström, Övertorneå.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Stureg. 72, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling av stödj- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept. Prospekt på begäran-gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

GÖTEBORGS GYMNASSTISKA INSTITUT
Förmanligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASSTIK
Gedigen och fullständig utbildning
Begär illustrerat prospekt.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium
Fullständigaste ensk. handelsläroverk
Framstående lärarekrafter.
Studierektor: Föreståndare:
ANDREAS CARLBERG ERIK BÖRNER
Fil kand. Diplom. Dir. Avgångsex. fr. fr. Handelshögskola Göteborgs Handels- institut.
Inspektör:
OTTO NORDENSKIÖLD
Fil. dr Prof. vid Göteborgs Högskola.
Begär illustrerat prospekt.

Gerda von Sydows SÅNG- OCH MUSIKINSTITUT
1 David bagares gata 1
A. T. 285 11. R. T. 94 33.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk av livmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpligaste lösning är Noliberpulver 5 kr. pr ask. Livmoderspeglar 10 kr. Även andra sjukvårdsartiklar. Prislista mot 12 öre porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Fräkencreme
Ica Borttager fräkan, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 4.50 + porto. Förs. diskret. Franska Parfympmagasinet, Hofleverant. 21 Drottningg., Sthlm.

FLÄTOR förfärdigas af Edert akkamade hår, för endast 7 kr. pr st. Förstklassigt arbete garanteras
A. Johansson, Bonäs, Mora.

Bokbinderilektioner
ANNA ERICSSON,
Amatörverkytt och material.
6 Grevgatan, 1 tr. - Stockholm.
A. T. Ö. 406 98. R. T. 102 73.

Toilettvål
Florodol & Ovicula
å 16 kr. duss., Savon Amygdalin (mandeltvål) i fin dussinförpackning å 10 kr. duss. Prima Tvättvål Hudik å 2:— pr dubbelbit. Dessutom allehanda toilett- o. sjukvårdsartiklar billigast från **MAGASIN SPECIAL**, Avd. N., Vesterlånggatan 66, Stockholm. III. katalog gratis.

Idun utgives denna vecka i A och B.

D:r E. Dujardins
Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.
Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.
Träffas: Ostergade 33, onsd. 1—3. Tel. Byen 1283 y.
Amagertorv 31, tisd. o. fred 4.30—6. Tel. Byen 51.

Strengnäs Husmodersskola.
En elevplats ledig. Grundlig och praktisk undervisning. 200 kr. pr månad. Prospekt och ref. genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Värmlands kvinnliga Folkhögskola, Molkom.
Nästa kurs 12 maj—16 augusti. Prospekt genom rektor, fil. d:r Hjalmar Heden, adr. Molkom.

Hemskolan - adress Ödeborg
Kortare kurser. Begär prospekt.

Vid Slagsta seminarium
(Seminarier för utbildande av sinnessölarinnor)
börjar ny kurs den 2 September d. å. Ansökan om inträde sändes senast den 15 maj under adr. Föreståndarinnan, Slagsta, **Fittja**. Kursen är två-årig och kostnadsfri.
Oirkulär med närmare upplysningar lämnas på begäran.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
12:te kursen den 1 apr.—31 okt. 1919. Prosp. och ref. på begäran.
Lillie Landgren. Märta Philip.

Göteborgs Kvinnliga Folkskoleseminarium.
Treårigt. Inträdesprovning i aug. **Studentavdelning**, ettårig. Prospekt mot porto, adr. Viktoriagatan 3, Göteborg.
Finnes någon barmhärtig herre eller dam som kan hjälpa en nödställd bildad sjuksköterska med ett lån. Tacksam för svar. »Syster Ester», Iduns exp. f. v. b.
Högre Lärarinneseminarier
vid
Stiftelsen Kjellbergskas flickskolan.
Ansökningar mottagas och närmare upplysningar lämnas av seminarierets föreståndarinnan, fröken Th. Kullgren, Södra vägen 23, Göteborg. Göteborg i mars 1919.
STYRELSEN.

Annonsera i Idun!
BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Utmärkta organ
för
annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Tidning.
Avesta: Avesta Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.
Härnösand: Härnösands-Posten.
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.
Sundsvall: Sundevalle-Posten.
Säter: Sätters Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Uppsala: Tidningen Upsala.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Visby: Gotländningen.
Västerås: Västmanlands Läns Tidning.
Växjö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsvike-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.
Östhammar: Östhammars Tidning.

PÄRMAR
till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i post-anvisning, till följande priser:
Röd pärm, med guldtryck till "Idun" Kr. 2: 75 + porto 6) öre
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibliotek" ..... » 0: 65 + » 10 »
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" ..... » 0: 65 + » 10 »

Heltorkade nypon
säljas. 2,25 pr kg. Svar till
"N. A.", Box 6, Vinslöv.

Engelsk tvål inkommen.
Sunlight tvättvål vikt per bit ca 400 gram. Kr. 2,25 per bit.
Diamantvål per bit 1,20. **Florodolvål** 18,25 per duss. **Barnängens Äggvål** i kartonger om 3 st., vikt per styck 80 gram, 9 kr. per duss.
Inslagen **Toilettvål** 6 kr. per duss. Expedieras per postförskott eller efterkrav.
A.-B. Korfa Varor,
Kammakarg. 43, Stockholm.

Adoptivbarn
önskas av en ung barnlös familj på landet mot en summa ett för allt. Svar märkt »G. och A. B.», Sörmlandspostens kontor, Eskilstuna.

Trädgårdselever.
Unga kvinnor, intresserade för trädgårdsskötsel, erhålla grundlig praktik och teoretisk utbildning vid trädgårdskurser å folkhögskolan i Östra Greve (Skåne) under tiden 1 april—september. Kvalificerade lärarekrafter, centralt läge. Upplysningar mot enkelt porto från undert., skolans rektor adress Östra Greve.
Sigurd Lindeborg.

Halvsula aldrig
Edra skor utan att impregnera med X-olja. Ni sparar minst 6 kr. på en halvsulning. Skosulorna bliva två tredjedelar starkare, (se nedanstående intyg), en flaska räcker till 4 par halvsulor. Iris 3 kr. pr flaska, fraktfritt mot postförskott.
Utdrag av Kungl. Tekniska Högskolans Materialprovningensanstalts undersökning av X-olja.
Intyg N:o 39511. De insända föremålen utgjordes av ett prov å läder om cirka 500 cm.2 och av ca 5,5 mm. tjocklek samt en olja märkt X-olja från X-oljefabriken.
Den önskade undersökningen avsåg att utröna lädrets motståndsförmåga mot avnötning i torrt och i vatt tillstånd, dels oimpregnerat (inlämnings-tillståndet) dels efter impregnering med X-olja.
Oimpregn. torrt avnötning i cm.3 1:88
Oimpregn. vatt avnötning i cm.3 2:08
Impregn. torrt avnötning i cm.3 1:19
Impregn. vatt avnötning i cm.3 1:43
Stockholm den 3 januari 1919.
Kungl. Tekniska Högskolans Materialprovningensanstalt.
Ovanstående siffror visa att genom impregnering med X-olja slitstyrkan å torrt läder ökas med 66 procent.

X-OLJEFABRIKEN — Stockholm.
Odgatan 88. Rikstelefon 305 48.

IDUNS KOKBOK
utgifven af Elisabeth Östman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och
är
vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Östmans Husmoderskurs och öfverskadligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Afven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,
den
är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det
bästa
beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det redan tryckts öfver 45,000 exemplar af
kokboken.
Den kostar, inbunden i vackert band, endast kr. 7:— och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller portofritt från Förlaget, Iduns expedition, Stockholm.